

PLÁN UDRŽITELNÉHO ZPŮSOBU ŽIVOTA

ZPRÁVA
O ČINNOSTI
ZA ROK 2023

Evropská
investiční banka | Skupina

PLÁN UDRŽITELNÉHO ZPŮSOBU ŽIVOTA

ZPRÁVA
O ČINNOSTI
ZA ROK 2023

Evropská
investiční banka | Skupina

Zpráva o činnosti skupiny Evropské investiční banky za rok 2023
Plán udržitelného způsobu života

© Evropská investiční banka, 2024.
98 -100, boulevard Konrad Adenauer
L-2950 Lucemburk

Veškerá práva vyhrazena.

Všechny dotazy týkající se práv a udělování licencí je třeba zaslat na adresu publications@eib.org.

Další informace o činnosti EIB naleznete na našich webových stránkách na adrese www.eib.org.
Můžete také kontaktovat informační centrum na adrese info@eib.org. O zaslání našeho elektronického zpravodaje můžete požádat na adrese www.eib.org/sign-up.

Vydala Evropská investiční banka.
Vytištěno na papíru FSC®.

OBSAH

- 4 ÚVODNÍ SLOVO**
- 6 KLÍČOVÉ VÝSLEDKY ZA ROK 2023** Údaje o úvěrech a jejich dopadech
- 8 EIB VE VAŠÍ ZEMI** Poskytování úvěrů podle jednotlivých zemí
- 10 EIB VE VAŠEM SVĚTĚ** Poskytování úvěrů mimo Evropskou unii
- 12 PROJEKTY PRO PŘÍSTROJE, KTERÉ MĚNÍ SVĚT**
 - 14 Německo: Když je papírování otázkou života a smrti
 - 15 Španělsko: Od science fiction k realitě
 - 16 Nizozemsko: Stále se zvětšující kruhy
 - 17 Iniciativa European Tech Champions: Rizikový kapitál pro snazší financování expanze
 - 18 Itálie a Irsko: Inovace, které by vám neměly uniknout
 - 19 Polsko: Nová sonda odhalí karcinom prsu
 - 20 Španělsko: Energie ze slunce
 - 21 Itálie: Laskavé, dobré a rychlé
 - 22 Nizozemsko: Milost pro kuřata
- 24 PROJEKTY PRO ZELENOU EVROPU**
 - 26 Polsko: Zelené a lidské
 - 27 Nizozemsko: Udržitelná nemocnice
 - 28 Belgie: Tvárnice, které „požirají“ uhlík
 - 29 Řecko: Pracovat v souladu s přírodou, ne proti ní
 - 30 Španělsko: Svěží nápad
 - 32 Česká republika, Slovensko, Maďarsko a Rumunsko: Gigawatty na střeše
 - 33 Španělsko: Projekt REPower pro evropskou energetiku
- 36 PROJEKTY PRO ZÁKLAD ROVNOSTI**
 - 38 Itálie: Kvalitnější učení, úspory energie
 - 39 Španělsko: Školy na předměstí
 - 40 Německo a Itálie: Nové vlaky, nové tratě, nové technologie
 - 42 Francie: Nabíjíme!
 - 43 Nizozemsko: Roboti podpoří elektromobilitu
 - 44 Bulharsko a Portugalsko: Všichni na palubu
 - 46 Litva: Přírodní dálnice
 - 47 Španělsko: Odstavujeme obtěžování na vedlejší kolej
- 48 PROJEKTY PRO MAPU SVĚTA, KTERÝ JE SPRAVEDLIVÝ A ZELENÝ**
 - 50 Podrobně o Keni: Zelený model v Africe
 - 54 Ukrajina: Nikdy je neopustíme
 - 56 Podrobně o Egyptu: Malé podnikání u velké řeky
 - 60 Srbsko: Zelený faktor X
 - 62 Maroko: Po zemětřesení
- 64 HLAVNÍ ÚDAJE O EMISÍCH DLUHOPISŮ: KDE SE BEROU PENÍZE**
 - 65 Ekologičtější blockchain
- 66 KLÍČOVÉ BODY OPERAČNÍHO PLÁNU SKUPINY PRO OBDOBÍ 2024–2026**
 - 67 Správa a řízení

ÚVODNÍ SLOVO PREZIDENTKY

Součástí plánů bývají různé výkresy, údaje o rozměrech či poznámky. Naše výroční zpráva o činnosti, nazvaná *Plán udržitelného způsobu života*, poutavě **vykresluje** příběhy těch, kterým pomohly projekty Evropské investiční banky. Uvádí **rozměry** našich obřích investic a ilustruje význam úvěrů, jež jsme jejich příjemcům poskytli. A konečně obsahuje i nejrůznější **poznámky** týkající se politik a odborných znalostí Evropské unie, které za uskutečněním každé z našich investic stojí.

Plán Evropské investiční banky pro Evropu je založen na vizi inovativní, zelené a rovné budoucnosti – budoucnosti, která nebude končit na hranicích Evropské unie. Tato zpráva přináší podrobnou analýzu technického pokroku v oblasti umělé inteligence, zdravotnictví a biotechnologií, jež stojí za našimi investicemi do nových revolučních technologií. Presentujeme zde svůj závazek budovat ekologické hospodářství a podporovat nové ideje v oblasti čistých technologií, které jsou klíčové pro celosvětové zpomalení změny klimatu. Naše zpráva dokládá význam investic do infrastruktury, díky níž se přesouváme z jednoho místa na druhé, kde naše děti získávají vzdělání a která chrání nás všechny před obtěžováním. Podrobně vypráví o našich projektech v partnerských zemích v Africe i jinde, a vykresluje tak přínosy naší práce mimo Evropskou unii. A zároveň završuje dvanáct let, kdy byl prezidentem banky Werner Hoyer, jehož druhé funkční období uplynulo na konci roku 2023. Jsem hrdá na to, že mohu být jeho nástupkyní.

Na základě tohoto plánu **již teď utváříme budoucnost Evropy.** Důkazem jsou údaje o našich půjčkách a dluhopisech. S nadějí pak vyhlížíme obří závazek zakotvený v operačním plánu skupiny pro období 2024 až 2026. Vše, co je zde uvedeno, ilustruje naše ambice – utvářet budoucnost ve prospěch všech Evropanů, našich sousedů i partnerů po celém světě.

Naše zpráva dokládá, že význam Evropské investiční banky pro Evropu a svět je větší než kdykoli dříve. Mám velkou radost, že mohu být jako nová prezidentka součástí tohoto skvělého projektu, a těším se na to, co nás společně čeká.

Nadia Calviño

ÚVODNÍ SLOVO PREZIDENTKY

KLÍČOVÉ VÝSLEDKY ZA ROK 2023

SKUPINA EIB V ROCE 2023

V RÁMCI EU	78,3 mld. eur
MIMO EU	9,5 mld. eur
CELKEM	87,8 mld. eur

EVROPSKÁ INVESTIČNÍ BANKA V ROCE 2023

V RÁMCI EU	66,5 mld. eur
MIMO EU	8,6 mld. eur
CELKEM	75,1 mld. eur

EVROPSKÝ INVESTIČNÍ FOND V ROCE 2023

V RÁMCI EU	14,0 mld. eur
MIMO EU	0,9 mld. eur
CELKEM	14,9 mld. eur

Evropský investiční fond (EIF), který je součástí skupiny EIB, se specializuje na rizikové financování na pomoc mikropodnikům a malým a středním podnikům a stimuluje růst a inovace po celé Evropě. Poskytuje financování a odborné poradenství pro kvalitní a udržitelné investiční a záruční operace. Akcionáři EIF jsou EIB, Evropská komise, veřejné a soukromé banky a také finanční instituce.

VLIV EIB

6,7 milionu
MWh

Roční úspory energie

11,6 milionu

Noví účastníci v sítích 5G

1,2 milionu

Studenti ve vzdělávacích
zařízeních využívajících
financování

21 700
MWh

Kapacita pro výrobu
elektriny z obnovitelných
zdrojů energie

46 600
GWh

Elektrina vyrobená
z obnovitelných zdrojů
energie

13,8 milionu

Domácnosti, které mohou
být připojeny k přenosové
soustavě

42 988 km

Instalovaná/
modernizovaná elektrická
vedení

13 milionů

Nainstalované chytré
elektroměry

130,6 milionu

Lidé využívající lepší zdravotní
služby, včetně očkování

17,3 milionu

Lidé využívající lepší
městskou a obecní
infrastrukturu

254 milionů

Nově uskutečněné cesty
hromadnou dopravou

**Více než
13 000**

Čerpací stanice na alternativní
paliva

2,6 milionu

Lidé využívající nové
systémy sběru odpadu

1,9 milionu

Lidé s lepšími
hygienickými podmínkami

4,9 milionu

Lidé s kvalitnější
pitnou vodou

1,5 milionu

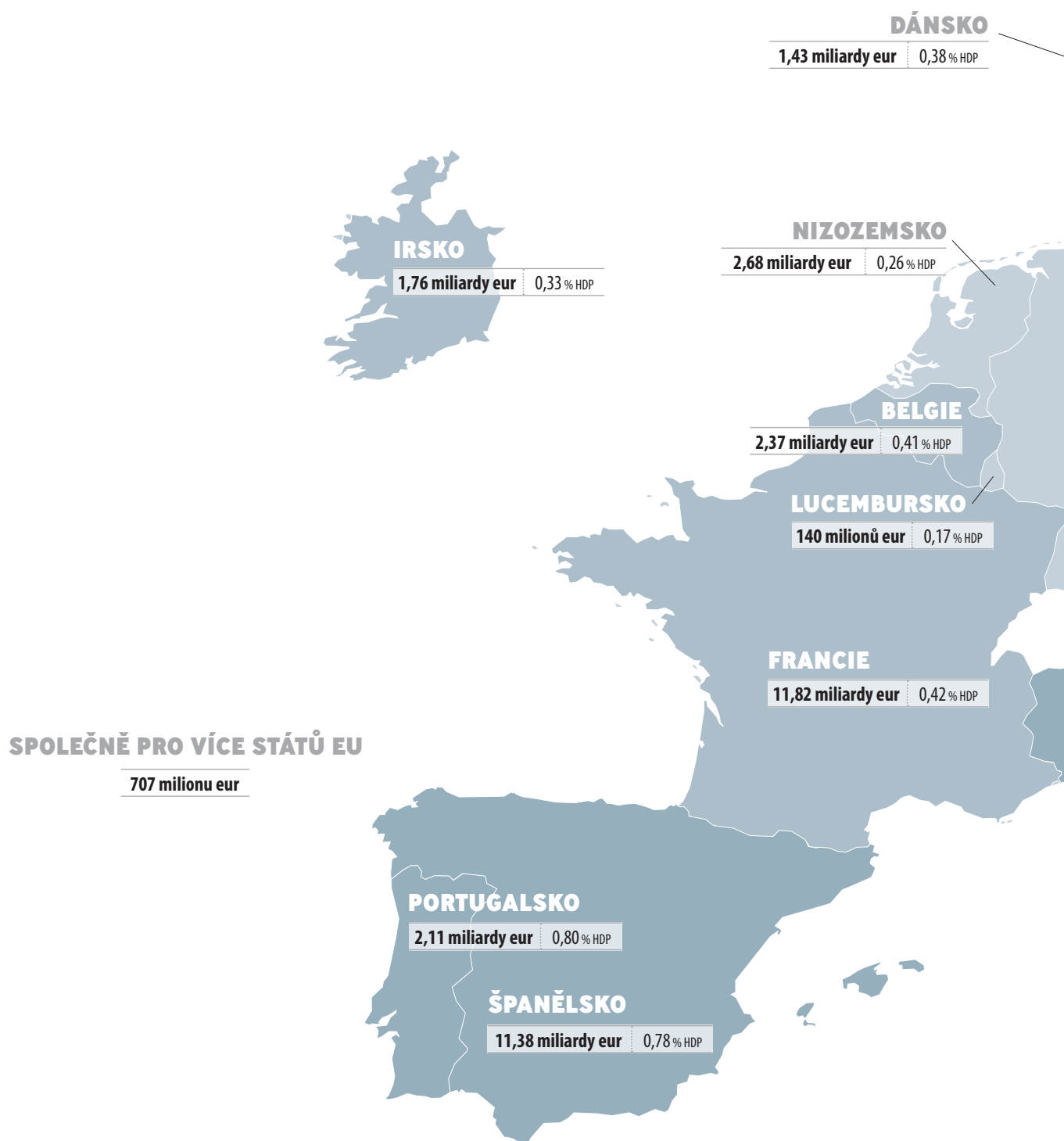
Lidé vystavení nižšímu
riziku povodní

12 milionů

Lidé méně
vystavení suchu

Údaje představují očekávané výsledky nově financovaných operací podepsaných poprvé v roce 2023, a to na základě aktuálně dostupných dat. Veškeré údaje jsou neověřené auditorem a předběžné.

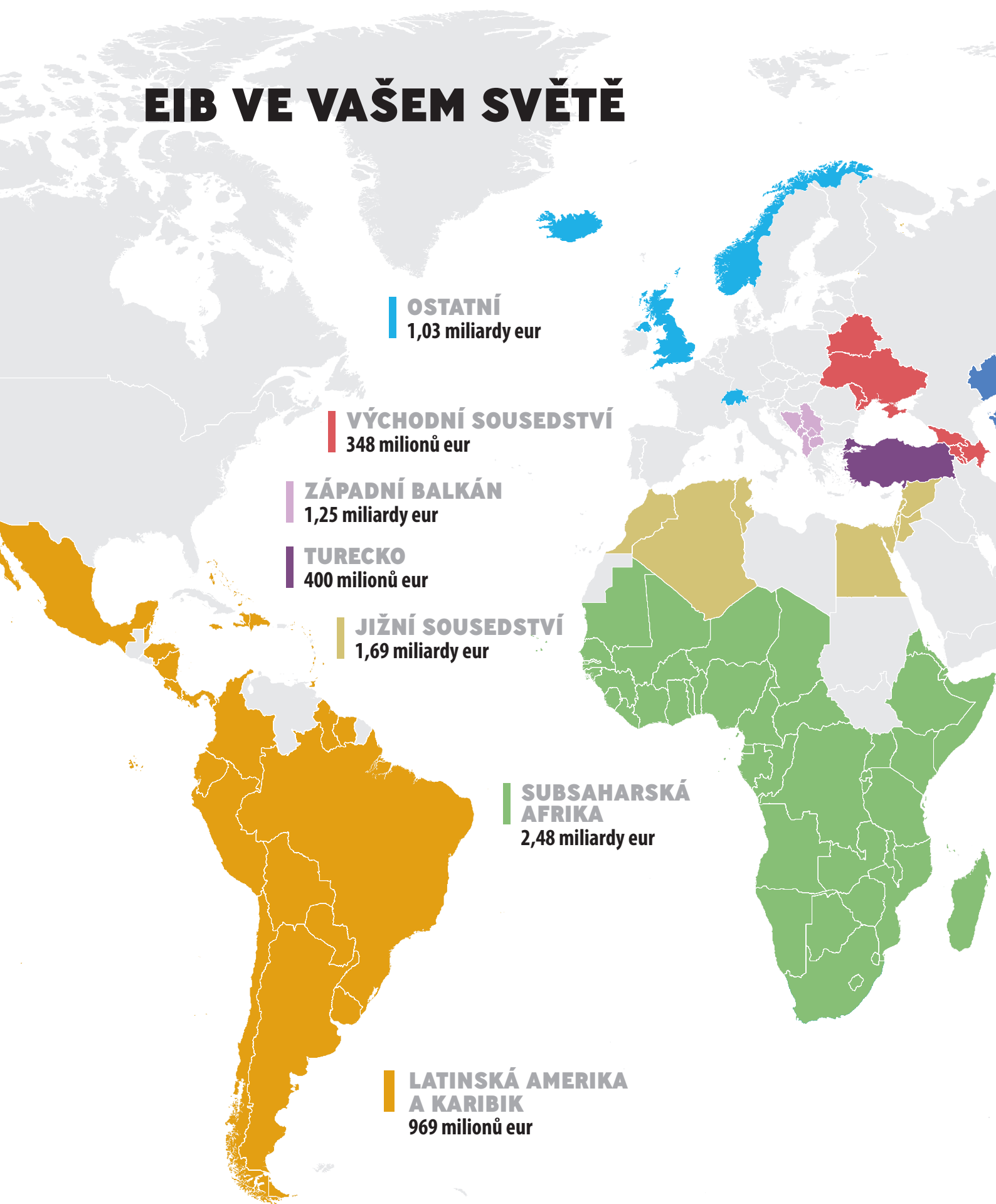
EIB VE VAŠÍ ZEMI

Tmavší odstíny představují vyšší investice ve smyslu procenta HDP.

EIB VE VAŠEM SVĚTĚ

**CELKEM
MIMO EU
9,5 miliardy eur**

**ASIE
1,36 miliardy eur**

Evropská investiční banka neschvaluje, nepřijímá ani nehodnotí právní status jakéhokoli území, hranic, barevného vyobrazení, hodnot či informací uvedených na této mapě.

Poté, co EU v roce 2011 uvalila sankce na Sýrii, pozastavila EIB v této zemi veškerou úvěrovou a poradenskou činnost. EIB však patří do hlavní skupiny dárců, která sleduje tamní situaci pod společným vedením EU a OSN.

PROJEKTY

PRO PŘÍSTROJE, KTERÉ MĚNÍ SVĚT

“ Geopolitické napětí panující v roce 2023 mělo značný dopad na evropský ekosystém inovací – včetně jeho financování. EIB i nadále poskytovala napříč Evropou klíčovou podporu různým vysoce inovativním společnostem v rané fázi vývoje. Jednalo se přitom o strategická odvětví, jako jsou vědy o živé přírodě, vesmír, klima, umělá inteligence a kvantová výpočetní technika. Banka se tak stala v tomto klíčovém segmentu trhu jasným lídrem. Naše přímá podpora umožnila mnoha inovativním malým a středním podnikům zůstat i nadále v Evropě, zajistila zde vznik pracovních míst a zaručila také ochranu know-how, jež často vychází z předních evropských univerzit a výzkumných center. Investorská komunita se na naši banku stále častěji obrací jako na případného hlavního investora. A právě o roli katalyzátoru v tomto segmentu, který místy trpí značným podfinancováním, usilujeme. ”

Yu Zhang, vedoucí oddělení pro Průmysl 4.0 a vědy o živé přírodě, EIB

“ Naše financování má velký přínos pro život občanů EU. Investice do výzkumu, inovací a vývoje mají zásadní význam pro všechna odvětví hospodářství. EIB hraje klíčovou roli při podpoře inovativních a udržitelných projektů, které stimulují hospodářský růst a zlepšují tak život obyvatel v komunitách, pro něž jsou určeny. A právě na takové transakce jsme hrdí. ”

Gilles Badot, ředitel oddělení pro Jaderské moře a Pyrenejský poloostrov, EIB

“ Naše poradenské služby letos poskytly zásadní podporu firmám a projektům v souvislosti s přípravou na financování a rozvojem silného ekosystému klíčových odvětví špičkových technologií. Propojujeme přitom organizátory projektů, investory a Evropskou komisi. To platí pro nejruznější odvětví, od vesmíru přes kybernetickou bezpečnost a vodík až po obranu. ”

Juan Magaña-Campos, vedoucí oddělení podnikového finančního poradenství, EIB

Inovátoři zkoumají nejrůznější procesy, které ostatní považují za samozřejmost. Oni je ale vidí jinak a hledají raději lepší cesty. Cesty, která jsou o tolik výhodnější, že se všichni diví, jak je mohli přehlédnout. A právě takové inovátory hledá Evropská investiční banka. Těm, které najde, pak dává do rukou potřebné nástroje, aby mohli nerušeně tvořit a měnit náš způsob života. Jejich úkolem je poté zlepšovat každodenní život nás všech, od provozu nemocnic až po to, co si dáváme k snídani.

KDYŽ JE PAPÍROVÁNÍ OTÁZKOU ŽIVOTA A SMRTI

Německý zdravotnický startup využívá umělou inteligenci k omezení administrativy a zkvalitnění péče o pacienty

Na začátku roku 2010 byl Wieland Sommer mladý, nadšený radiolog, který právě nastoupil do jedné z největších evropských nemocnic – mnichovské LMU Klinikum. Netrvalo dlouho a uvědomil si, že místo aby se věnoval pacientům, tráví většinu času papírováním. „Svůj čas jsem mohl využít lépe,“ říká. A pak ho napadlo: co použít digitální technologie ke standardizaci lékařských zpráv, a minimalizovat tak dobu strávenou nad dokumentací?

Jde o myšlenku, která by mohla být skutečně přelomová. Vždyť průměrný lékař stráví papírováním více než třetinu pracovní doby. Evropa má sice ve srovnání se zbytkem světa nadprůměrné množství lékařů na počet obyvatel, ale 40 % z nich se pomalu blíží důchodovému věku. Kontinentu tak hrozí, že bude mít brzy lékařů nedostatek, a musí tedy dobře využít každou hodinu jejich práce.

Obzvláště žádaní jsou radiologové, jako je právě Wieland Sommer. Vzhledem ke stárnoucí populaci je zapotřebí stále více lékařských zobrazovacích metod. Více než 80 % zdravotnických systémů ale hlásí nedostatek radiologů. Ti ovšem kvůli zastaralým metodám dokumentace ztrácejí spoustu času sepisováním zpráv. „Obvykle začínáme s prázdným papírem,“ říká Sommer. „Prohlížíme si snímky a diktujeme analýzu.“ Každý lékař má svůj vlastní styl a standardizace zatím příliš nepokročila.

V roce 2014 založil Sommer startup s názvem Smart Radiology. Ve spolupráci se softwarovými inženýry vyvinul šablony, které lze pravidelně aktualizovat, aby měli lékaři vždy přístup k nejdůležitějším informacím.

Digitalizace zdravotní péče

O dekádu později rozšířila společnost svoje působení i mimo oblast radiologie a přejmenovala se na Smart Reporting. Má více než 80 zaměstnanců, včetně celé řady lékařů, a její software využívá přes 15 000 lidí ve více než 90 zemích. **Evropská investiční banka podporuje expanzi společnosti Smart Reporting formou rozvojového dluhového financování v objemu 15 milionů eur, a to v rámci programu InvestEU, který pomáhá inovativním evropským společnostem získávat investice a podporuje agendu Evropské unie v oblasti udržitelnosti.** „Ve zdravotnictví stále převládá nízká efektivita práce. Software vyvinutý společností proto považujeme nejen za skvělé řešení tohoto problému, ale také za krok vpřed v tolik potřebné digitalizaci zdravotnictví,“ říká úvěrový pracovník EIB Gergely Krajcsi, který na projektu pracuje.

Firma uvádí, že její software dokáže ušetřit až 90 % času, který lékaři tráví nad dokumentací, a zároveň zkrátit o 30 % dobu, kterou si žádá interpretace nestandardních zpráv od jejich kolegů. Jde ostatně doslova o otázku života a smrti. Výzkum dokládá, že zavedení standardizovaných zpráv v oboru patologie vedlo ke snížení úmrtnosti pacientů o 4,3 %. „Dalším důvodem, proč společnost financujeme, je fakt, že její způsob práce s daty, který usnadňuje a zpřesňuje diagnostiku, má potenciál zlepšit celou zdravotní péči,“ dodává specialistka Evropské investiční banky na vědy o živé přírodě Cristina Niculescu.

OD SCIENCE FICTION K REALITĚ

Nový grafenový mozkový implantát k léčbě neurologických poruch

Vžánru sci-fi má myšlenka implantace počítačových čipů do lidského mozku dlouhou tradici. Zběžným nahlédnutím do filmové databáze IMDb zjistíme, že mozkové implantáty se objevily nejméně v 55 filmech a televizních pořadech. Nyní však čipy implantované do mozku doplňují rostoucí seznam technologií, které se z fikce stávají vědeckou realitou. Možná již v tomto desetiletí přinesou revoluční řešení stále naléhavějších potřeb moderního zdravotnictví. Španělský startup INBRAIN začíná testovat na pacientech implantovatelný mozkový čip vyrobený z grafenu – revolučního, vysoce vodivého materiálu, který je 200krát pevnější než ocel a má tloušťku pouhého jednoho atomu. „Velkou výhodou grafenu je skutečnost, že nám umožňuje vyrobit minimálně invazivní a zároveň vysoce biokompatibilní čipový systém, který se vyznačuje neuvěřitelnou citlivostí a rozlišením nervového signálu, při nízkých nárocích na energii,“ říká výkonná ředitelka společnosti INBRAIN Carolina Aguilar.

Grafen je v podstatě jediná vrstva atomů uhlíku uspořádaných do hexagonální mřížkové struktury. Je milionkrát tenčí, než je šířka lidského vlasu. Jde tak v podstatě o dvourozměrný materiál, který má výjimečné mechanické, elektrické a tepelné vlastnosti. Grafen je opticky průhledný, ale přitom dostatečně hustý na to, aby nepropouštěl plyny. Zároveň je mimořádně pevný. Má tak velký potenciál prorazit v celé řadě odvětví, včetně elektroniky, ukládání energie a biomedicíny.

Čip společnosti INBRAIN obsahuje grafenový procesor neurálního rozhraní podobný kůži a bezdrátově dobíjený neurální procesor, který spolu s pokročilým softwarem pro strojové učení umožňuje mapovat, dekodovat a modulovat nervové signály v mozku. Systém zde dokáže identifikovat nepravidelné elektrické signály, které v případě Parkinsonovy choroby způsobují nekontrolovatelný třes, ztuhlost nebo posturální nerovnováhu. Následně vysílá elektrické impulzy, kterými je moduluje, a tím v reálném čase potlačuje příznaky nemoci. V budoucnu bude systém rovněž schopen dekodovat převod myšlenek na řeč u pacientů s afázií po mrtvici nebo s jinou paralýzou. „Potenciál je zde obrovský,“ říká specialista na vědy o živé přírodě v Evropské investiční bance Valeria Iansante, která se **společností INBRAIN podepsala v roce 2023 smlouvu o rozvojovém úvěru ve výši 20 milionů eur** na pokrytí případných budoucích potřeb hotovosti. Tento úvěr doplňuje prostředky, které se společnosti daří úspěšně získávat v oblasti rizikového kapitálu. „Potenciální význam této technologie pro léčbu neurologických poruch, jako je Parkinsonova choroba, a případně také epilepsie nebo dokonce deprese, je natolik velký, že si podle našeho názoru zaslouží financování již nyní.“

Evropská investiční banka není ostatně sama, kdo si uvědomuje potenciál, který skýtá technologie společnosti INBRAIN. Nejstarší evropská farmaceutická společnost Merck s ní v roce 2021 podepsala smlouvu o spolupráci v oblasti bioelektronických terapií bloudivého nervu k léčbě chronických zdravotních problémů, jako jsou zánětlivá onemocnění.

Společnost INBRAIN se sídlem v Barceloně je příkladem úspěšného evropského výzkumu financovaného z veřejných prostředků a barcelonské líhne špičkových technologií. Společnost vznikla odštěpením z Katalánského institutu pro nanovědu a nanotechnologie v Barceloně a její výzkumný program byl financován z programu Evropské unie Graphene Flagship – desetiletého výzkumného programu v hodnotě 1 miliardy eur, který byl zahájen v roce 2013 s cílem podpořit a koordinovat výzkum grafenu v celé Evropské unii.

STÁLE SE ZVĚTŠUJÍCÍ KRUHY

Plasty vyrobené z fosilních paliv významně přispívají ke změně klimatu. Plastový odpad navíc představuje závažný problém pro životní prostředí. Společnost Infinity Recycling zvedla hozenou plastovou rukavici

Jeroen Kelder strávil většinu svého pracovního života v oboru podnikových financí a investic, kde podporoval malé a střední podniky a investoval do klíčových hospodářských odvětví, jako je zdravotnictví a obnovitelná energie. S tím, jak celosvětově roste pozornost věnovaná oběhovému hospodářství, si uvědomil, že by nemalou část svých zkušeností mohl využít k řešení přechodu na nové zdroje, zejména v případě plastů. „V Evropě se recykluje jen malý podíl plastů,“ říká Kelder. „V současné době nám chybí způsoby, jak vhodně recyklovat výrobky po skončení jejich životnosti, a velká část odpadu tak končí buď ve spalovnách, nebo na skládkách. A to je škoda, protože z plastů pochází 7–9 % světového CO₂. Řešení tohoto problému ale máme na dosah ruky.“

Technologie pro pokročilou recyklaci existuje již řadu let, ale její provoz byl „omezený, příliš nákladný a neefektivní. A vzhledem k disruptivní povaze přechodu od centralizované lineární ekonomiky k distribuované oběhové ekonomice je nepravděpodobné, že by zavedený průmysl takovou změnu přijal za svou,“ dodává Kelder. „Co toto odvětví potřebuje, je nezávislý rizikový kapitál a praktická podpora.“

Kelder proto v roce 2019 oslovil Evropský investiční fond, aby zde otestoval teze své investiční společnosti. **EIF posléze v roce 2023 investoval do fondu Circular Plastics Fund založeného společností Infinity Recycling částku 50 milionů eur**. Jednalo se přitom o jednu největších investic do tohoto nově vzniklého fondu. Výsledek: fond je na dobré cestě k dosažení cílové částky 150 milionů eur.

Plasty mají obrovský dopad na klima a představují vážnou hrozbu pro ekosystémy a stanoviště; tvoří totiž 80 % veškerého znečištění moří. Navzdory negativním dopadům plastového odpadu se předpokládá, že do roku 2060 se používání plastů ztrojnásobí. Circular Plastics Fund, který je jedním z prvních evropských fondů zaměřených na recyklaci plastů, je průkopníkem pokročilých recyklačních technologií, které by mohly tento problém vyřešit a umožnit navrácení plastového odpadu do původního stavu a jeho použití jako suroviny. Tím by se celý průmyslový cyklus uzavřel.

„Očekává se, že smysluplný závazek Evropského investičního fondu vůči tomuto fondu vyšle v tomto směru jasný signál, což ostatně odpovídá našemu cíli vybudovat specializovaný evropský ekosystém pro investory v klíčových politických oblastech ochrany klimatu a životního prostředí, které nejsou aktuálně dostatečným způsobem řešeny,“ říká João Ramos, který působí jako investiční manažer v týmu kapitálových investic a záruk Evropského investičního fondu.

Evropský investiční fond nadále navyšuje své investice do fondů, které se zaměřují na dopady na klima a životní prostředí. Očekává se, že roce 2023 přijme závazek ke vložení téměř 1 miliardy eur do více než 25 fondů rizikového a soukromého kapitálu, a mezitím tak zdvojnásobí objem svých investic. Evropský investiční fond svými závazky usiluje o řešení dlouhodobého podfinancování klíčových a nedostatečně obsluhovaných trhů, a to ve formě podpory nových fondů, jež působí v energetice, zemědělství a potravinářství, a také v oblasti oběhové a modré ekonomiky. Velká pozornost byla rovněž věnována akutnímu nedostatku kapitálu pro pozdní fázi růstu a rozšiřování technologií v oblasti klimatu a životního prostředí, přičemž Evropský investiční fond poskytl svou podporu řadě nových fondů, které se na tento kritický segment trhu soustředí.

RIZIKOVÝ KAPITÁL PRO SNAŽŠÍ FINANCOVÁNÍ EXPANZE

Iniciativa European Tech Champions bude financovat expanzi evropských technologických společností a dále rozvíjet evropský trh rizikového kapitálu

Nadějně evropské startupy mají často problém získat kapitál, který potřebují ke svému dalšímu rozšiřování a rozvoji.

Čtvrtina evropských transakcí v oblasti rizikového kapitálu má alespoň jednoho investora z USA. Startupy jsou nuceny se buď přesunout do zahraničí na hluboké kapitálové trhy ve Spojených státech a Asii, nebo raději prodat své podnikání větším konkurentům, kteří nemají tak hluboko do kapsy. Počet fondů rizikového kapitálu s 200 až 500 miliony eur na investice je ve Spojených státech třikrát vyšší než v Evropě. Počet amerických fondů s prostředky v rozmezí 500 milionů a 1 miliardy eur či více je pak vyšší dokonce šestkrát až osmkrát. Startupy tak mohou ve Spojených státech obvykle získat až pětkrát více peněz než v Evropě.

Ve snaze překlenout tuto investiční mezeru vytvořila skupina Evropské investiční banky investiční platformu na podporu rizikového kapitálu v Evropě – iniciativu European Tech Champions.

Tato iniciativa, již spravuje dceřiný subjekt Evropské investiční banky – Evropský investiční fond, jenž nabízí kapitálové financování a zaměřuje se na menší podniky – si zajistila počáteční závazky od Německa, Francie, Itálie, Španělska, Belgie a skupiny Evropské investiční banky ve výši 3,75 miliardy eur.

Iniciativa pomůže evropským fondům rizikového kapitálu v pozdní fázi rozvoje dále se vyvíjet a růst, a mít tak možnost poskytovat tolik potřebný kapitál na expanzi slibných evropských inovátorů.

Očekává se, že iniciativa European Tech Champions uskuteční deset až patnáct investic do velkých fondů rizikového kapitálu v celkové hodnotě přibližně 1 miliardy eur. Jejím cílem je pak mobilizovat investice do rostoucích inovativních společností v hodnotě přesahující 10 miliard eur.

Iniciativa se zaměří také na rozvoj třídy aktiv, která přiláká institucionální investory a pomůže udržet kontinuální tok finančních prostředků pro rozvíjející se evropské podniky.

Očekává se, že se fond bude postupem času rozrůstat o nové závazky.

„Inovativní podniky musí mít možnost získat potřebný kapitál přímo v Evropě,“ říká výkonná ředitelka Evropského investičního fondu Marjut Falkstedt.

INOVACE, KTERÉ BY VÁM NEMĚLY UNIKNOUT

Italská společnost Amplifon, která se zaměřuje na sluchovou péči, investuje do svého rozvoje a digitalizuje svou činnost tak, aby byla schopna obsloužit rostoucí počet lidí trpících problémy se sluchem; její irský protějšek Neuromod zároveň vyvíjí léčbu tinnitu

Marcu Giachettimu nebylo ještě ani 40 let, když začal přicházet o sluch. „Když jsem byl někde s rodinou nebo přáteli, stále častěji jsem se uzavíral do sebe, protože pro mě bylo náročné zapojit se do konverzace,“ říká Giachetti, kterému je nyní 67 let. „Měl jsem problémy zvládat hlučné prostředí, stejně jako návštěvu kina nebo divadla.“

Obrátil se proto na společnost Amplifon – globálního prodejce sluchadel se sídlem v Itálii, kde mu audiolog, neboli sluchový specialista, doporučil a nastavil potřebný přístroj. Giachetti není se svými problémy sám. Určitý stupeň ztráty sluchu pociťuje 1,5 miliardy lidí a 430 milionů lidí – více než 5 % světové populace – trpí ztrátou sluchu v míře, která již představuje zdravotní postižení. Očekává se, že do roku 2050 jejich počet překročí 700 milionů. Neléčená ztráta sluchu stojí ročně v celosvětovém měřítku téměř 1 bilion dolarů, včetně nákladů pro zdravotnické systémy a společnost jako takovou, ztráty produktivity a také podpory vzdělávání. Se stárnutím populace roste význam investic do přístrojů zlepšujících kvalitu života.

Investice do zdraví

V červenci podepsala Evropská investiční banka se společností Amplifon smlouvu o úvěru ve výši 300 milionů eur, který jí pomůže pokračovat v inovacích, digitalizaci a zkvalitňování služeb. „Jedná se o investici do „stříbrné ekonomiky,“ vysvětluje vedoucí úvěrový pracovník Evropské investiční banky Radek Ossowski-Barbetti, který stál u zrodu celé transakce. Z investice budou mít prospěch zákazníci společnosti Amplifon v Evropě i po celém světě. Velká část investic bude nicméně směřovat do regionů soudržnosti – to je v souladu s evropskou politikou investování do hospodářsky slabších regionů s cílem zvýšit jejich životní úroveň.

„Snahou společnosti Amplifon je využít získaná data k tomu, aby dokázala lépe uzpůsobit funkce přístroje potřebám konkrétního člověka,“ říká výkonný ředitel společnosti Amplifon Enrico Vita. „Na základě shromážděných údajů jsme schopni lépe poznat své zákazníky a získat přehled o tom, jak používají sluchadla v praxi. Díky těmto informacím pak můžeme zkvalitňovat naše služby, například prostřednictvím individualizované následné léčby a péče na dálku.“

“ Měl jsem problémy zvládat hlučné prostředí “

Řešení tinnitu

Dalším problémem se sluchem, který postihuje celosvětově 10 až 15 % dospělé populace, je tinnitus – fantomový zvuk, který nemá žádný vnější zdroj. Zpravidla je popisován jako zvonění, někdo ho ale vnímá jako vysoce posazené kovové pískání, nebo případně hučení či bzučení. Irská společnost Neuromod Devices vyvinula zařízení, které pomáhá tinnitu

tlumit tím, že spojuje stimulaci jazyka a zvuku. Společnost nazývá tento duální způsob stimulace „bimodální neuromodulací“.

V březnu podepsala Evropská investiční banka se společností Neuromod smlouvu o rozvojovém úvěru ve výši 15 milionů eur. Ten jí pomůže s dalším vývojem přístroje a se zahájením komerčního prodeje v dalších evropských zemích.

NOVÁ SONDA ODHALÍ KARCINOM PRSU

Polská firma vyvíjí inovativní diagnostiku rakoviny prsu, díky níž jsou výsledky k dispozici ani ne za hodinu

Magdalena Staniszewska a Marcin Staniszewski vynalezli potenciálně převratný přístroj k detekci karcinomu prsu. Prvopočátek celého nápadu ale s touto nemocí vůbec nesouvisel. Na začátku totiž bylo oko... a NASA.

Magdalena je sice vzděláním specialista na imunochemii, ale její vášní je buněčná biologie. V roce 2012 působila v prestižní Pierceově laboratoři na bostonské Harvard Medical School, kde se zabývala výzkumem očních chorob. Marcin nedávno dokončil magisterské studium inženýrství na Akron University v Ohio. Při studiu spolupracoval s NASA na projektu využívajícím nové kompozitní materiály pro motory kosmických lodí a zaujaly ho přitom možnosti využití optických vláken ve vesmíru. Debaty u jejich společných večeří se logicky soustředily na vědu. Postupem času přišli manželé s nápadem využít fotoniku k detekci přítomnosti markerů různých onemocnění v lidském těle, aniž by bylo nutné odebrat buňky nebo vzorky tkáně. Namísto toho by k měření markerů onemocnění v reálném čase, například těch, které se jsou detekovatelné v okolí nádoru, bylo možné použít uvnitř těla optická vlákna. „Tak jsme přišli na myšlenku vytvořit zcela nový diagnostický nástroj, který by prováděl měření ve skutečné, živé tkáni,“ vzpomíná Magdalena Staniszewska.

Její společnost SDS Optic strávila posledních deset let vývojem diagnostického nástroje inPROBE. Po zavedení do těla tento přístroj detekuje za necelou hodinu přítomnost agresivního typu karcinomu prsu, který se označuje jako HER2-pozitivní. Pro srovnání – ženy v současné době čekají na výsledky klasické biopsie několik dní, či dokonce týdnů. Pokud je však HER2-pozitivní karcinom diagnostikován v rané fázi, úspěšnost jeho léčby nejnovějšími metodami se zvyšuje.

„Rakovina nás zaujala, protože jde aktuálně o velmi palčivý problém,“ vysvětluje Staniszewska, která působí jako vědecká ředitelka společnosti. Počet případů celosvětově roste, a to i mezi mladými ženami. „Bylo to skutečně děsivé, ale toto téma mi logicky bylo zároveň blízké.“

Senzor s nanovláknem je umístěn ve velmi tenké biooptické jehle, která se zavádí do těla v blízkosti nádoru nebo potenciálně rakovinných buněk. Přítomnost biomarkeru měří senzor tenký jako lidský vlas. Celý proces je tak bezpečnější a zároveň mnohem méně bolestivý a invazivní než tradiční biopsie. Data získaná sondou jsou pomocí optických vláken přenášena do diagnostického zařízení, které podle hladiny určitých markerů, jako je například protein HER2, určí, zda se jedná o rakovinu, či nikoli.

„Karcinom prsu je u žen nejběžnějším nádorovým onemocněním. Ročně jsou diagnostikovány zhruba 2 miliony případů a více než 650 000 lidí na tuto nemoc zemře,“ říká Rebecca Verdin-Pol, která pracuje jako investiční pracovnice v oddělení Evropské investiční banky pro vědy o živé přírodě a biotechnologie. **Evropská investiční banka poskytuje společnosti SDS Optic financování formou rozvojového úvěru ve výši 10 milionů eur se zárukou programu InvestEU.**

„Schopnost diagnostikovat chorobu v reálném čase a s velmi vysokou přesností je skutečně přelomová,“ říká Verdin-Pol.

ENERGIE ZE SLUNCE

Španělská společnost vyvíjí první plně elektrický bezpilotní dron poháněný solární energií a otvírá tím nové možnosti v oblasti zpravodajských informací a sledování

Robert Miller je veterán leteckého průmyslu, který vyvíjí a používá létající stroje pro geoprostorové snímání, komunikaci a studium životního prostředí. Léta se zabýval technologiemi pro průzkum oblastí s hustou vegetací, jako jsou džungle či lesy, a také námořních hranic. Sledování takových míst má význam jak pro civilní, tak pro vojenské účely. Různé podmínky, jako je například přítomnost husté zeleně, však mohou komplikovat shromažďování, pochopení i analýzu informací.

Miller si uvědomil, že pro řešení tohoto problému je klíčové kombinovat informace z různých senzorů. K tomu však byl třeba pomalu letící stroj s dlouhým doletem a stabilním pohybem, který by umožnil získávat pomocí kamer a senzorů mnohem podrobnější a užitečnější informace ve formě snímků s vyšším rozlišením. Taková technologie však v té době nebyla ještě vyvinuta.

Vše se změnilo v roce 2016, kdy Bertrand Piccard a André Borschberg dokončili vůbec první cestu kolem světa v solárním letounu. Jejich stroj byl přesně tím, co Miller hledal. Okamžitě rozpoznal jeho revoluční potenciál pro sektor protivzdušné obrany. Společnost Skydweller, kterou Miller založil se svým partnerem Johnem Parkerem, v roce 2019 letoun vyvinutý Piccardem a Borschbergem včetně souvisejícího duševního vlastnictví koupila. „Letoun je lehký, má díky solárnímu pohonu pozoruhodnou výdrž a zároveň létá pomalu, protože se pohybuje jako kluzák,“ říká Massimiliano Manfreda, který byl jedním z prvních devíti lidí, kteří se ke společnosti Skydweller při jejím založení připojili. „Jediným limitem byl pilot. Naší první zásadní myšlenkou bylo obejít se bez pilota a přeměnit letoun na bezpilotní stroj.“

“ Naší první zásadní myšlenkou bylo ... přeměnit letoun na bezpilotní stroj ”

Společnost Skydweller spolu se svým italským technologickým partnerem, společností Leonardo, plánuje uvést dron na trh v roce 2024. **Evropská investiční banka podporuje společnost Skydweller rozvojovým úvěrem ve výši 30 milionů eur, který byl podepsán v listopadu 2023.** Financování podporuje záruka z programu InvestEU. „Žádný jiný dron poháněný sluneční energií není schopen nést podobný náklad,“ říká ekonom Evropské investiční banky Björn Werner, který na celé transakci pracoval. „Tento bezpilotní letoun poháněný kombinací slunečního záření a baterií se dokáže udržet ve vzduchu několik dní, aniž by musel přistát nebo doplnit palivo. Tím se otevírají nové možnosti.“

Impozantní rozpětí jeho křidel činící 72 metrů překonává rozměry běžné u osobních letadel, jako je Airbus A330. Jeho křídla pokrývá téměř 300 m² fotovoltaických článků, jež využívají obnovitelnou sluneční energii. Letoun je také vybaven čtyřmi bateriemi, které jsou schopny uchovat 7 075 kilowatthodin energie, což odpovídá bateriím dvou elektromobilů značky Tesla.

Bezpilotní letouny na solární pohon by mohly přinést revoluci v letectví v podobě dekarbonizace dálkových letů. Protože jsou takové letouny schopny létat delší dobu a pokrýt větší plochy, jsou užitečné v odlehklých oblastech s nedostatkem tradičních zdrojů energie.

Podpora Evropské investiční banky umožní společnosti dále zdokonalovat její technologii a uvést letoun na trh. „Pomůže jí také stát se předním dodavatelem bezpilotních letadel,“ říká vedoucí investiční pracovník Evropské investiční banky Fabrizio Morgera.

LASKAVÉ, DOBRÉ A RYCHLÉ

První italská plně digitální banka, která je založená na cloudovém řešení, financuje malé podniky v oblasti Mezzogiorno, a zejména ty, které se zaměřují na ochranu klimatu

Cloudová banka illimity, kterou založil v roce 2019 bývalý ministr hospodářského rozvoje Corrado Passera, se rychle rozrostla a stala se inkubátorem přelomových iniciativ, jakou je první italský program online půjček pro malé podniky pod názvem b-ilty. „Naším cílem bylo překonat limity tradičních korporátních bank a pomoci malým podnikatelům zdolat některé z každodenních překážek, kterým v současnosti čelí,“ říká Passera.

Úvěr od Evropské investiční banky ve výši 100 milionů eur, který byl se společností Illimity podepsán v dubnu, umožní programu b-ilty investovat stejnou částku do malých podniků se sídlem v jihoitalském makroregionu Mezzogiorno, a do společností, které pomáhají bojovat proti změně klimatu. Je to již podruhé, co se tato inovativní společnost obrátila na unijní banku s žádostí o financování, přičemž účelem první společné operace v roce 2021 bylo překonat ekonomické dopady onemocnění covid-19 na malé podniky.

Zatímco italské retailové banky nastoupily cestu k digitalizaci již před časem, korporátní banky se k tomu odhodlávají teprve nyní. Digitální bankovní platforma programu b-ilty, která byla spuštěna v únoru 2022, nabízí celou řadu služeb určených pro malé podniky, včetně zjednodušených žádostí o úvěr a nekomplikovaného účetnictví a výkaznictví. Firmy mají přehled o všech svých aktivech a se svými finančními ukazateli se mohou seznámit během několika vteřin.

„Malé podniky se tak mohou soustředit na důležité obchodní výzvy, a ne na časově náročné bankovní procesy, stále závislé na papírových dokumentech,“ říká úvěrový pracovník Roberto Stasi, který v Evropské investiční bance pracuje na transakcích s illimity.

Výhodné podmínky úvěru Evropské investiční banky pro program b-ilty jsou dále přenášeny na malé podniky – 30 % prostředků získají malé podniky v regionech soudržnosti EU, zejména v oblasti Molise, v Kampánii, Apulii, Basilicatě, Kalábrii, na Sicílii a na Sardinii, v Abruzzu, Umbrii a v regionu Marche.

„Pro nás je to skvělý způsob, jak pomoci regionální evropské bance v jejím růstu a podpořit ekologičtější financování menších projektů,“ říká ekonomka Evropské investiční banky Tatiana Bosteels, která se na této transakci rovněž podílí. „Rádi bychom navázali s programem b-ilty dlouhodobý vztah a v budoucnu financovali další a větší projekty v oblasti ochrany klimatu.“

Digitální banka s lidským přesahem

Klíčové je využít obrovský potenciál malých podniků. Společnost illimity jim proto nejen půjčuje peníze, ale podílí se také aktivně na jejich strategiích dalšího růstu. Program b-ilty se zaměřuje na potřeby 1 milionu malých italských podniků, které byly historicky mimo střed zájmu. Jeho podpora je určena nejruznějším podnikům po celé Itálii, a to bez režijních nákladů spojených s existencí fyzických poboček. Platforma je schopna rychle analyzovat desítky ukazatelů a dát drobným podnikatelům jasné odpovědi na jejich otázky týkající se úvěrů. Během několika dní se tak společnost dozví, zda má na půjčku nárok, či nikoli, a proč.

„Rádi děláme laskavé a dobré věci a děláme je rychle,“ říká Passera.

MILOST PRO KUŘATA

Nizozemská společnost nabízí rychlý a levný způsob, jak mohou líhně drůbeže řešit problém s identifikací samčích kuřat, ještě než se vylíhnou z vajec

Wouter Bruins hledal nějaký reálný problém, na jehož řešení by se mohl zaměřit. Ve své diplomové práci v oboru buněčné biologie na univerzitě v Leidenu potřeboval přijít s nápadem, který by mohl potenciálně přerůst ve startupovou firmu. Bruins hledal inspiraci na farmách ve svém rodném nizozemském regionu Randstad. Jednoho dne ho tak prováděl jeden z farmářů po kurníku, když se náhle zastavil a ukázal na kuřata. „Na každou slepici, kterou tu vidíš, připadá jeden zabítý kohoutek,“ řekl farmář Bruinsovi. „Tohle fakt nesnáším.“

Měl přitom na mysli přibližně 6,5 miliardy samčích kuřat, která jsou každoročně na celém světě zabijena (jde o tzv. brakování), zpravidla když jim je sotva den. Výrobcům vajec, kteří rovněž chovají nosnice, chybí rychlý a levný způsob, jak určit pohlaví embrya ještě před vylíhnutím. Když se kuřata konečně vylíhnou, zaměstnanci farmy zjistí jejich pohlaví a samice odloží stranou. Samce pak okamžitě zabijí, a to buď vhozením do drtiče, nebo, v lepším případě, v plynové komoře. „Ze všech problémů, které jsem si zapsal při rozhovorech s lidmi, jež jsem oslovil, jsem se nakonec rozhodl řešit brakování kuřat,“ říká Bruins. „Jde o téma, které v sobě spojuje technologické a podnikatelské výzvy, ale také etiku. Když máte celou věc před očima, vnitřně cítíte, že to takto není v pořádku.“

“ Toto jeden z očividných problémů, které je třeba řešit “

Bruins se zavřel ve svém bytě v Leidenu a začal pracovat na řešení. Se svým spolužákem z oboru biomedicíny Wilem Stutterheimem založil společnost In Ovo a již 12 let společně pracují na rychlém a levném způsobu, jak určit pohlaví oplozeného slepičího vejce. Výsledkem je přístroj Ella, který od devátého dne inkubace určuje pohlaví embrya tím, že prorazí skořápku vejce a odebere z něj malý vzorek tekutiny. První přístroj byl úspěšně otestován v roce 2020 a umožnil vylíhnutí 300 000 kuřat, aniž by byl zabit jediný samec. Nyní společnost In Ovo rozšiřuje svou činnost a plánuje, že do konce roku 2024 bude v líhních producentů vajec provozovat deset takovýchto přístrojů.

„Pokud jste biolog, rozumíte genetice a máte vztah k zemědělství, je právě toto jeden z očividných problémů, které je třeba řešit,“ říká Diogo Machado Mendes, který působí jako vedoucí ekonom v oddělení bioekonomiky Evropské investiční banky. **Unijní banka podporuje společnost In Ovo formou rozvojového úvěru ve výši 40 milionů eur, který je zajištěn zárukou programu InvestEU.**

Levné a rychlé testy

Jak vlastně přístroj pohlaví kuřat zjišťuje? Do vajíčka se jehlou prorazí malá dírka a z vaku, do něž embryo ukládá odpadní látky, se odebere malé množství tekutiny. Otvor se poté ihned utěsní lepidlem. Přístroj určí pohlaví přibližně za jednu sekundu pomocí hmotnostního spektrometru, jímž se vzorek otestuje na přítomnost jedinečného biomarkeru, který společnost In Ovo objevila. Vajíčka poté roztrídí podle pohlaví. Vejce se samicemi se vrátí do inkubátoru, kde zůstanou až do 21. dne, kdy se z nich vylíhnou kuřata. Samčí vajíčka se pošlou jiné společnosti, která je použije jako přísadu do krmiva pro domácí zvířata.

Bruins uvádí, že typická líheň vyprodukuje asi 20 milionů kuřat ročně. Pro společnost In Ovo tak bylo výzvou zajistit, že její testy budou natolik levné a přesné, aby byly pro líhně užitečné. Technologie pro určení pohlaví embrya byla sice známa už před deseti lety, byla však příliš drahá. „Intuitivně jsem vycítil, že by mohlo jít o velkou věc,“ říká. „Šlo o problém, jehož řešení jsem mohl věnovat spoustu času.“

// Jde o téma, které v sobě spojuje technologické a podnikatelské výzvy, ale také etiku //

Společnost In Ovo se snaží technologii dále rozvíjet tak, aby bylo možné vejce testovat už šestý den místo devátého. Kromě určení pohlaví embrya sleduje firma také zdravotní stav kuřete po celou dobu inkubace. Financování od Evropské investiční banky umožní společnosti přístroj dále zdokonalovat, vyrobit více kusů a podporovat další inovace pro drůbežářský sektor.

Líhně také ušetří značné množství pracovních sil, protože většina třídění se dělá ručně. Cena testování oplozeného vejce je zanedbatelná, což je při velkoobjemové produkci vajec pro spotřebu s nízkou marží důležitý faktor. „Brakování mláďat je opravdu krutá záležitost,“ říká úvěrová pracovnice Evropské investiční banky Céline Rottier, která na projektu pracuje. „Otázkou však je, zda lze najít řešení, které budou farmáři ochotni uvést do praxe. Myslím, že se problém podařilo vyřešit.“

PROJEKTY PRO ZELENOU EVROPU

“Nedostatek potravin, změna klimatu a snižování biologické rozmanitosti představují globální selhání trhu. Je proto odůvodněné, že veřejné finanční instituce věnují zvýšenou pozornost investicím do biohospodářství. V roce 2023 se projevila tlak na výrobní náklady potravin a biomateriálů, jenž byl důsledkem extrémních povětrnostních vlivů i geopolitické nestability. Soustředíme se na projekty, které podporují farmáře a malé podniky v rámci zemědělského hodnotového řetězce, a také na inovace do postupů a technologií šetrných ke klimatu, snižování ekologické stopy potravinového hodnotového řetězce a udržitelný rozvoj venkova podporující začleňování, a také na udržitelná paliva a materiály vyráběné z potravin a zbytků biomasy. Kromě těchto prací jsme přispěli také k řešení úbytků biologické rozmanitosti a přírodních zdrojů zapříčiněných lesními požáry, a to mimo jiné i dalším významným financováním lesnictví a přírodního bohatství. ”

Felipe Ortega Schlingmann, vedoucí oddělení bioekonomiky, EIB

“EIB hraje klíčovou roli při podpoře měst, která uskutečňují ambiciózní integrované strategie městského rozvoje. Města tak zvyšují svou odolnost vůči problémům, jimž čelí – přílivu uprchlíků z Ukrajiny, živelním pohromám, sociálním konfliktům, ekologickým jevům, změně klimatu a aktuálním dopadům finanční a hospodářské krize. ”

Leonor Berriochoa, vedoucí inženýrka pro rozvoj měst, EIB

“Již druhý rok po sobě se nám podařilo s předstihem překročit cíle v oblasti ochrany klimatu a udržitelnosti životního prostředí, které byly stanoveny a jsou uskutečňovány v rámci klimatického plánu naší banky. Tyto výsledky i nadále podporujeme a zlepšujeme pomocí různých finančních produktů šitých na míru a prozíravé politiky, jakou je například přelomový přístup EIB ke spravedlivé transformaci v rozvojových zemích. Nesmírně mě těší, že jsem součástí veřejné banky, která mění svět k lepšímu. ”

Stephen O'Driscoll, vedoucí oddělení životního prostředí, klimatu a sociální politiky, EIB

Každý aspekt našeho života stojí aktuálně ve stínu změny klimatu a ohrožení životního prostředí. Projekty a kroky, které byly dříve vnímány jako opatření přijímaná v navzájem nesouvisejících odvětvích či průmyslových oblastech, musí nyní v rámci svého běžného fungování zohledňovat nutnost zajistit energetickou účinnost či výrobu energie. Naše města, továrny a staveniště musí být udržitelné. Evropská investiční banka stojí díky své politice v popředí, pokud jde o podporu čistých a ekologických technologií a propagaci jejich využívání ve všech oblastech lidské činnosti.

“ Voda je neviditelným prostředkem přechodu na zelenou ekonomiku. Do roku 2050 bude více než 40 % světové populace žít v povodích řek vystavených silnému vodnímu stresu. Nedostatek vody povede patrně k prudkému nárůstu cen potravin a k nejrůznějším konfliktům. Je proto klíčové urychleně navýšit veřejné a soukromé investice do tohoto odvětví. Projekty, které financujeme, řeší selhání trhu a zmírňují nedostatek investic. Vzácné zdroje jsou tak využívány k budování vodohospodářských systémů odolných vůči změně klimatu a maximalizují dlouhodobé přínosy. ”

Karine Measson, vedoucí oddělení vodního hospodářství, EIB

ZELENÉ A LIDSKÉ

Město Krakov modernizuje svou infrastrukturu, aby bylo ekologicky přívětivější pro své obyvatele a zároveň zajistilo pomoc ukrajinským rodinám

Znečištěné ovzduší dlouho vrhalo na krásy Krakova prašný stín a snižovalo kvalitu života jeho obyvatel. Město chce tento problém řešit a pracuje proto na urbanistickém plánu, který má Krakov proměnit v klimaticky neutrální a inteligentní metropoli. „Chceme být vnímáni jako město inovací, centrum vědy, výzkumu a vývoje, jako lídr v oblasti udržitelného rozvoje měst a ochrany klimatu,“ říká ředitel odboru městské správy a ochrany klimatu města Krakov Andrzej Łazęcki.

Krakov čelí také nečekanému tlaku na infrastrukturu, protože ruská invaze na Ukrajinu přivedla do města přibližně 270 000 uprchlíků. Tito nově příchozí zvýšili poptávku po veřejné infrastruktuře a službách, jako je vzdělávání, zdravotní péče a bydlení. Navzdory válce v zemi vzdálené necelých 300 km se Krakov nevzdal svých ambiciózních klimatických cílů. Chce naopak dosáhnout hned dvou cílů najednou – zvýšit ekologickou kvalitu města a modernizovat a renovovat městskou infrastrukturu tak, aby vyhovovala potřebám jeho občanů i příchozích Ukrajinců. „Přístup města Krakov k řešení změny klimatu a aktuální humanitární krize nás může mnohé naučit,“ říká vedoucí inženýrka Evropské investiční banky Leonor Berriochoa, která pracovala na úvěru pro město ve výši 130 milionů eur (585 milionů zlotých) podepsaném v roce 2023. „Mohlo by inspirovat k následování řadu dalších měst.“

Města ke své prosperitě a růstu potřebují zajistit svůj rozvoj. Ten jim může zároveň pomoci adaptovat se na humanitární krizi a tuto krizi řešit. „Každé město dokáže pojmout jen omezené množství lidí,“ říká hlavní urbanistka Evropské investiční banky Katerina Zisimopoulou. „Přistěhují-li se do města tisíce lidí, přestanou být jeho školství, doprava a další stávající infrastruktura schopny reagovat na potřeby stále rostoucí populace. To způsobuje konflikty, nedostatek zdrojů a rychlé zhoršování veřejných služeb a infrastruktury.“

K uspokojení poptávky obyvatel po vzdělávání, zdravotní péči a pracovním uplatnění jsou důležité projekty městského rozvoje, které zajišťují inkluzivní a integrovanou výstavbu nové veřejné infrastruktury a modernizaci té stávající.

Tváří v tvář humanitární krizi

Krakovské úřady uzpůsobily plán rozvoje města rostoucím potřebám jeho obyvatel i Ukrajinců, kteří zde v posledních letech našli nový domov. „Zaměřili jsme se na integraci nově příchozích ukrajinských občanů a jejich zapojení do všech veřejných služeb, které je třeba rozšířit tak, aby byly schopny vyhovět i novým obyvatelům města,“ říká Elżbieta Żurek-Kois, která působí jako ředitelka odboru sociálních věcí a zdravotnictví na Magistrátu města Krakov.

Budování nové městské infrastruktury a modernizace stávajících zařízení si ale žádá značné investice, pečlivé plánování a čas. Finanční zátěž pak dále narůstá s rostoucí poptávkou uprchlíků po základních službách a nabídce infrastruktury. Na podporu těchto kroků schválila **Evropská investiční banka pro město Krakov rámcový úvěr ve výši 334 milionů eur (1,5 miliardy zlotých) – první tranši tvořila smlouva v hodnotě 130 milionů eur podepsaná v srpnu minulého roku.** Financování je součástí „Solidárního balíčku pro Ukrajinu“ – iniciativy, jejímž cílem je financovat městské a regionální investice v členských státech EU v reakci na válku na Ukrajině. „Lidé v Krakově usilovně pracují na řešení humanitární krize, ale zároveň budují zelenější město,“ říká úvěrový pracovník Evropské investiční banky Marcin Futera. „Díky rámcovému úvěru jsme schopni financovat rozličné projekty různých velikostí a druhů po celém městě.“

// Mohlo by k následování inspirovat řadu dalších měst //

Budování zelenějšího Krakova

Magistrát výrazně pokročil v rekonstrukci a zvyšování energetické účinnosti městských budov. Součástí projektu je zateplení a výměna oken a dveří, a také instalace LED osvětlení, termostatických ventilů a čističek vzduchu. Dosud bylo kompletně zrekonstruováno 43 % z 323 veřejných budov ve správě města a u 34 % byla provedena drobná či dílčí opatření směřující ke zvýšení jejich energetické účinnosti či renovaci.

Přístup města je také charakteristický zapojením běžných Krakovanů do rozhodování. Magistrát uspořádal pro veřejnost dva panely, na nichž mohli občané i odborníci diskutovat o rozvoji udržitelné dopravy, o snižování spotřeby energie a o využívání obnovitelných zdrojů energie. Doporučení panelů jsou závazná.

„Zapojením všech našich občanů pomáháme zvyšovat jejich povědomí o ekologických otázkách a zároveň se přesně dozvídáme, co mají na srdci,“ říká ředitel Łazęcki. „Naše město může být inkluzivnější a pohodlnější k žití a zároveň odolnější vůči nepředvídatelným událostem.“

UDRŽITELNÁ NEMOCNICE

REKONSTRUKCE NIZOZEMSKÉ NEMOCNICE SNIŽUJE EMISE UHLÍKU

Haaglanden Medical Centre je jedním z předních zdravotnických zařízení v Nizozemsku. V zájmu zajištění kvalitní péče a zlepšení ekologické stopy bude ale nutné zrekonstruovat celou řadu objektů nemocnice. Haagské centrum, známé také jako HMC, proto v červnu podepsalo s Evropskou investiční bankou smlouvu o úvěru ve výši 110 milionů eur, který bude určen na rekonstrukci dvou jejích hlavních objektů. Ty získají nejmodernější zdravotnické vybavení a materiály, a také nové systémy vytápění a chlazení. Cílem je snížit emise uhlíku o 64 %.

Kromě úspory energie poskytnou objekty samozřejmě také zdravější prostředí pro pacienty. Centrum ročně ošetří více než 170 000 nemocných z celého Nizozemska, kteří potřebují péči traumatologů, neurologů či onkologů. Podstatnou úsporu energie přitom nemocnici přinese již pouhý přechod na systém tepelných čerpadel v zimě a hybridního chladicího zařízení v letních měsících. „Investicí do tepelných čerpadel a hybridního chlazení snižujeme spotřebu energie a náklady,“ říká finanční ředitel nemocnice Martijn Wiesenekker a dodává: „Zároveň chceme využít této příležitosti, abychom zjistili, jaký je náš dopad životní prostředí.“

TVÁRNICE, KTERÉ „POŽÍRAJÍ“ UHLÍK

Čtyři belgické společnosti spojily své síly v rámci lokálního projektu oběhového hospodářství, jehož podstata spočívá ve využití vedlejších produktů vznikajících při produkci oceli k výrobě tvárnice, jež snižují emise oxidu uhličitého

Pokud někdy existoval produkt, který proměnil problém přímo v řešení, pak je to inovativní tvárnice vyvinutá čtyřmi belgickými společnostmi. Většina betonových tvárnice se vyrábí z cementu, při jehož výrobě unikají do ovzduší skleníkové plyny. Inovativní belgická tvárnice se naproti tomu vyrábí s použitím oxidu uhličitého získaného z jiných průmyslových procesů. Tvárnice spotřebovává oxid uhličitý a přeměňuje jej na něco užitečného.

Výroba cementu je zdrojem 2,4 % celosvětových emisí oxidu uhličitého pocházejících z průmyslových a energetických zdrojů. Čtyři společnosti, které mají své továrny poblíž Lutychu, proto společně vyvíjejí produkt, který by mohl významně přispět k boji proti globálnímu oteplování. „Náš projekt je velice inovativní,“ říká Antoine Gregoire, který působí v jedné ze čtyř těchto společností jako ředitel vývoje. „Je svou podstatou cirkulární a lokální.“

“ Náš projekt je velice inovativní. Je svou podstatou cirkulární a lokální ”

Funguje takto. Když jeden z účastníků – společnost Lhoist – vyrábí vápno, zahřívá přitom horninu, čímž dochází ke vzniku oxidu uhličitého. Namísto toho, aby nechala tento plyn unikat volně do ovzduší, vypustí jej do potrubí provozovaného společností Fluxys, která se běžně zabývá přepravou zemního plynu. Toto potrubí vyústí po dvou kilometrech v objektu společnosti Prefer, výrobce produktů z betonu. Vápno, které společnost Lhoist vyrobila, využije jiný subjekt k výrobě oceli. Zbylou strusku odebere společnost Orbix, jež vyvíjí udržitelné materiály pro stavebnictví a ocelářství. Tuto strusku pak přepraví lodí

do objektu společnosti Prefer. Prefer nakonec spojí strusku s oxidem uhličitým, čímž vznikne tvárnice. Oxid uhličitý je použit konkrétně ke zpevnění tvárnice, kterou zúčastněné firmy v narážce na spojení oxidu uhličitého s anglickým slovem „eat“ nazývají CO₂ncrEAT, protože v podstatě „požírá“ CO₂.

Vývoj takto inovativního průmyslového projektu je však velmi nákladný. Čtyři jeho účastníci vyčíslili své náklady na 7,5 milionu eur. Požádali proto o podporu z Inovačního fondu – programu Evropské komise pro financování inovativních nízkouhlíkových technologií. Podpořili je přitom i odborníci z týmu Evropské investiční banky pro Inovační fond. „Museli jsme prokázat, že je projekt ekonomicky životaschopný, a to s přihlédnutím ke vkladu všech čtyř členů konsorcia,“ vysvětluje finanční poradce Evropské investiční banky Matthieu Banal, který se společnostmi na projektu spolupracoval.

Evropská komise zasílá žádosti o finanční a technickou podporu projektů týmu EIB pro Inovační fond, který sestává z odborníků poradenských služeb banky a jejího ředitelství pro projekty. Evropská výkonná agentura pro klima, infrastrukturu a životní prostředí tento projekt předběžně vybrala pro grant ve výši 4 milionů eur v rámci výzvy Inovačního fondu k předkládání malých projektů. **Smlouva o grantu pak byla podepsána v květnu 2023 a samotný projekt byl zahájen v červnu téhož roku.** „Bez grantu by byl vývoj procesu výroby těchto tvárnice příliš drahý,“ vysvětluje Gregoire. „Rizika spojená s inovacemi a kapitálové výdaje potřebné k vybudování továrny jsou příliš vysoké.“

PRACOVAT V SOULADU S PŘÍRODOU, NE PROTI NÍ

Jak v Řecku zmírňují povodně na základě přírodních principů

V září 2023 zasáhly severořecký region Thesálie prudké bouře, které zde způsobily silné záplavy, a to ne jednou, ale hned dvakrát. „Měli jsme štěstí, že při druhé bouři nikdo nezahynul, protože ta první úplně zničila naši síť senzorů včasného varování,“ líčí Charis Kalliaras, který je poradcem starosty osmdesátitisícového města Trikala na severozápadě Thesálie. Bouře zničily 150 domů a vážně poškodily více než 1 000 budov v centru města a okolních vesnicích. Po druhé bouři se život v 3 000 let starém městě na několik dní zastavil. Úřady nařídily obyvatelům, aby nevyšli, a raději zkontrolovaly bezpečnost všech 12 městských mostů přes řeku Litheos. Náklady pro tento region, který je známý jako řecká obilnice, se již nyní odhadují v řádu miliard.

Záplavy nejsou v Thesálii ničím neobvyklým. Ve 30. letech 20. století zde začaly rozsáhlé úpravy říčních koryt ve formě budování betonových náspů a hrází a až do 70. let procházela krajina obrovskými změnami kvůli zúrodnění půdy. Nyní je však zřejmé, že tyto kroky byly z hlediska ochrany před stále častějšími extrémními počasí způsobenými změnou klimatu nevhodné. Region proto zvažuje zcela opačný postup: beton odstraní a nechá přírodu, aby si poradila sama. „Vzpomínám si, že před 40 lety se v blízkosti řeky nacházely zátopové oblasti, které zachycovaly povodňovou vodu,“ říká Kalliaras. „Od té doby se snažíme řeku omezovat a přehrazovat přirozené cesty, které využívala při povodních. V blízkosti řeky se také hodně staví. Kdyby tyto přirozené nádrže stále existovaly, byly by škody ve městě nepochybně menší.“

“// Kdyby tyto přirozené nádrže stále existovaly

... //

Tento přístup vycházející z přírodních principů doporučila studie financovaná Evropskou investiční bankou a vedená basilejskou nadací Global Infrastructure Basel a řeckou odnoží Světového fondu na ochranu přírody (WWF), a všichni zúčastnění o něm v roce 2023 intenzivně diskutovali. „Musíme pracovat v souladu s přírodou, ne proti ní,“ argumentuje vedoucí inženýrka pro vodní hospodářství v Evropské investiční bance Aimilia Pistrika.

Studie doporučuje Řecku řešení vycházející z přírodních principů

Podle pilotní studie by byla řešení povodňových problémů tohoto regionu vycházející z přírodních principů, tedy například rozšiřování koryt řek a jejich propojování se záplavovými oblastmi, vytváření pobřežních porostů a odstraňování objektů vybudovaných za účelem regulace nebo blokování toku řek, mnohem účinnější než spoléhání se na novou či obnovenou „šedou“ protipovodňovou infrastrukturu, jako jsou hráže. Podle zprávy by jen hodnota spojená s ukládáním uhlíku, kterou by toto přírodní řešení přineslo a která se odhaduje na 12,8 milionu eur, byla vyšší než náklady na jeho realizaci (6,8 milionu eur) a než náklady případného hybridního řešení (9,3 milionu eur).

Řešení povodňových situací vycházející z přírodních principů však narážejí na určité problémy. „Celý proces je časově náročný,“ vysvětluje Catherine McSweeney, která pracuje v oddělení Evropské investiční banky pro občanskou společnost. „Již dva roky pořádáme různé osvětové akce a jednáme s úřady a zúčastněnými stranami. V rámci tohoto projektu jsme se však hodně naučili a jsme přesvědčeni, že můžeme nabídnout postupy, které lze v krátkém čase uskutečnit, rozšířit či zopakovat i na jiných místech.“

SVĚŽÍ NÁPAD

Model přímého prodeje CrowdFarming podporuje čerstvé potraviny a udržitelné zemědělství, které snižuje emise a přináší výhody malým ekologickým zemědělcům

Když bratři Gabriel a Gonzalo Úrculovi zdělili po dědečkovi plantáž pomerančovníků ve španělské Valencii, rodina jim doporučila, aby raději ztrátovou farmu prodali. Oni se ale rozhodli, že jí dají ještě jednu, poslední šanci. Nejprve nabízeli své výrobky zprostředkovatelům, jako jsou družstva či velkoodběratelé, jak to ostatně vždy dělal jejich dědeček. Nevydělávali však dost na to, aby pokryli náklady. Rozhodli se proto vytvořit si pod názvem Naranjas del Carmen vlastní internetovou stránku, kde by mohli dodávat zboží přímo spotřebitelům po celé Evropě. Nejdřív prodávali ovoce přes internet přátelům v Německu a Rakousku, postupně se však díky osobním doporučením začal okruh jejich zákazníků rozšiřovat. Když pak německá veřejnoprávní televizní stanice Deutsche Welle natočila o jejich sadu reportáž, s objednávkami se roztrhl pytel. Poptávka byla tak velká, že Naranjas del Carmen nestíhala objednané pomeranče dodávat.

“ Za koncept ,z farmy až na stůl’ dáme ruku do ohně “

Úspěch bratrů navíc udělal dojem na další farmáře z regionu, kteří se na ně začali obracet s prosbou o pomoc při zavádění vlastního online prodeje. Gonzalo a Gabriel vycítili obří mezeru na trhu: masivní poptávku spotřebitelů a farmářů po přímém propojení. V roce 2017 založili společnost CrowdFarming, která poskytuje farmářům služby, jež v rámci stránek Naranjas del Carmen v průběhu let vyvinuli pro přímý prodej konečným spotřebitelům: software, webový design, logistiku, zákaznický servis, marketing a agronomickou podporu. „Společnost CrowdFarming vznikla jako komplexní služba pro farmáře, kteří chtějí mít vlastní kanál pro přímý prodej zboží,“ říká vedoucí

strategií společnosti CrowdFarming Román Martínez de Aragón. „My se o vše postaráme, a samotní farmáři se tak mohou soustředit na pěstování a sklizeň i výrobu potravin.“

Společnost CrowdFarming pomáhá digitalizovat evropské zemědělství, jež sestává převážně z malých výrobců, kteří nemají vždy prostředky či znalosti potřebné k přímému prodeji zboží spotřebitelům na internetu. Stránky společnosti CrowdFarming nyní zastupují 300 farmářů z 15 zemí, převážně z Evropy. Zákazníci mají možnost objednat si bedýnky s ovocem a zeleninou nebo produkty, jako jsou med a sýry. Mohou dokonce adoptovat strom, pozemek nebo zvíře a zavázat se k odběru jejich produkce. V září 2023 **podepsala Evropská investiční banka se společností CrowdFarming smlouvu o rozvojovém úvěru ve výši 15 milionů eur, který využívá záruky programu InvestEU** a který společnosti pomůže při vývoji jejich digitálních platforem a softwaru.

„Farmáři, kteří byli zpravidla nuceni akceptovat ceny stanovené supermarkety, mají nyní možnost vlastní cenotvorby – dochází tak ke změně paradigmatu v celém odvětví,“ říká Jérôme Marcelino, jenž je jako vedoucí úvěrový pracovník Evropské investiční banky za tuto investici odpovědný.

Chutné i prospěšné pro planetu

Společnost CrowdFarming zastupuje pouze farmáře produkující biopotraviny a ty, kteří na takovouto produkci postupně přecházejí. Agronomové společnosti pečlivě vybírají farmáře, kteří budou na její platformě své zboží prodávat, a starají se o to, aby byly dodržovány nejvyšší standardy udržitelnosti, jakosti a produkce. Když v roce 2017 přebírala rodačka z Malagy María Martínez Hijano rodinnou farmu jako už čtvrtá generace majitelů, podařilo se jí rodinu přesvědčit, aby přešla na ekologickou produkci.

// Komplexní služba pro farmáře, kteří chtějí mít vlastní kanál pro přímý prodej zboží //

V roce 2020 začala prostřednictvím platformy CrowdFarming s velkým úspěchem prodávat mango. „Dokázali jsme se dále rozvíjet a inovovat tak, abychom mohli hospodařit čím dál víc v souladu s životním prostředím,“ říká paní Hijano.

Na rozdíl od některých supermarketů společnost CrowdFarming neskladuje své produkty po dobu mnoha týdnů ani neprodlužuje jejich trvanlivost chemickými postřiky proti plísním. Ovoce a zelenina nabízené na jejich internetových stránkách se sklízí přímo na objednávku zákazníků. Plody tak zůstávají na stromech či keřích až do chvíle, kdy jsou dostatečně zralé pro expedici. V konvenčním zemědělství se potraviny sklízí v době, kdy se to hodí zprostředkovateli, například supermarketu, a jednotlivé produkty tak mohou strávit celé měsíce v dozrávacích komorách či průmyslových chladničkách.

Přístup, který společnost CrowdFarming uplatňuje, sice zlepšuje chuť produktů, ale zároveň přidělová práci farmářům, kteří dříve sklízeli úrodu jen jednou ročně, aby ji poté dodali zprostředkovatelům nebo supermarketům. V modelu společnosti CrowdFarming si musí farmáři naplánovat hned několik sklizní.

Tato práce navíc se jim ale vyplatí, protože mohou využít výhod přímého prodeje. Jsou schopni odhadnout své příjmy na několik měsíců dopředu a jejich marže jsou vyšší než v tradičních prodejních sítích. Například citrusy mohou prodávat za dvakrát až čtyřikrát vyšší cenu, než účtovali běžným prodejnám. Pro zákazníka jsou pak ceny srovnatelné s cenami v ekologických supermarketech v zemích západní a severní Evropy.

„Za koncept ‚z farmy až na stůl‘ dáme ruku do ohně,“ říká vedoucí oddělení udržitelnosti a dopadů společnosti CrowdFarming Cristina Domecq. „V okamžiku, kdy si zboží objednáte, začnou CrowdFarming a jednotliví farmáři pracovat – sklízet, balit a posílat ty nejčerstvější bioprodukty přímo k vám domů. Všechno se točí okolo skutečně a nefalšovaně čerstvých produktů.“

Narušení potravinářského řetězce

V roce 2022 vypracovala společnost CrowdFarming studii, v jejímž rámci vyčíslila vliv svého modelu na emise uhlíku a plýtvání potravinami. Studie porovnávala cestu pomerančů z farem přímo do domácností spotřebitelů oproti klasické distribuci v supermarketech. Zjistila, že při přímém prodeji vzniká o 20 % méně emisí než v případě supermarketů. Ukázalo se také, že se v dodavatelském řetězci vyplývají pouhá 3 % potravin, zatímco v modelu supermarketů jde o 22 %.

Ve společnosti CrowdFarming nyní pracuje tým asi 200 lidí, především softwarových vývojářů, na dalším zdokonalování platformy. Společnost také využívá vlastní logistický software nazvaný „CrowdSender“, který jí umožňuje efektivně spravovat objednávky, seskupovat je podle regionů a zajišťovat plné vytížení nákladních vozidel. Dodávky tak probíhají co možná nejefektivněji a nejšetrněji k životnímu prostředí.

„Díky financování Evropské investiční banky bude společnost schopna pokračovat v inovacích svého obchodního modelu, procesů, digitálních aplikací a softwaru,“ říká poradce v Evropské investiční bance Alejandro Raboso Campos. Tím se zároveň podporuje udržitelnější a spravedlivější produkce potravin.

„Málokdy se setkáme s projektem, který by měl tak přímé a hmatatelné výsledky v praxi,“ říká Raboso Campos. „Je dobrý pro farmáře, spotřebitele i životní prostředí.“

GIGAWATY NA STŘEŠE

Logistická společnost CTP mění střechy svých objektů v České republice i v zahraničí v rozsáhlé solární farmy – výsledkem jsou nižší náklady a emise pro nájemce těchto budov a vyšší zisky pro ni samotnou

Díky obnovitelné energii se i majitel malého domu může stát elektrárenskou společností – stačí, když si na střechu umístí solární panely a nespotřebovanou energii začne prodávat místní energetické společnosti. Pro firmu, která disponuje střechami o rozloze 11 milionů metrů čtverečních, je to pak obzvláště lákavá vyhlídka. Největší evropský vlastník a správce logistických objektů kótovaný na burze, společnost CTP, pokrývá střechy svých budov solárními panely, a obnovitelná energie se tak – vedle výstavby nových budov a provozování podnikatelských parků – stává významnou součástí jejího podnikání. V další fázi si společnost CTP dala v rámci vstupu do energetiky za cíl umístit solární panely na střechy svých budov v každé zemi, kde působí. Je to zásadní krok, jelikož akcie společnosti CTP jsou sice kótovány na amsterdamské burze Euronext, tato firma však působí převážně ve státech střední a východní Evropy, jako je Česká republika, Slovensko, Maďarsko či Rumunsko. „Energie vnímáme jako třetí obchodní jednotku společnosti,“ vysvětluje Maarten Otte, který z pražské pobočky společnosti CTP řídí vztahy s investory. „Solární energie je prvním krokem v tomto směru, naše plány jdou však mnohem dále, a to až ke zřízení dobíjecích stanic pro elektromobily pro naše nájemníky, hospodaření s energií a její ukládání.“

„Přispívá tak ke strategické autonomii Evropy“

Společnost předpokládá, že do konce roku 2026 bude mít na svých budovách k dispozici kapacitu až 400 MWp. MWp je zkratka pro „megawatt peak“, což je jednotka elektrického výkonu zdroje, který se může lišit. Příkladem je sluneční svit. A jelikož společnost CSP hodlá v příštích letech své portfolio, a tudíž i efektivní plochu střech, zdvojnásobit, mohla by v těchto zemích do konce tohoto desetiletí vyrábět 1 GWp. To je významný krok směrem k dekarbonizaci států, jež stále vykazují vysoké emise.

Střešní solární panely a strategická autonomie Evropy

Objekty společnosti CTP, které zákazníci využívají jako logistická centra a někteří klienti z oblasti lehkého průmyslu jako výrobní zařízení, rovněž poskytují prostory v Evropě firmám, jež by jinak byly nuceny je hledat například v Asii. Významná průmyslová odvětví tak zůstávají i nadále v Evropě a dodavatelský řetězec je kratší. „Společnost CTP přivádí firmy zpět z Asie,“ říká úvěrový pracovník Evropské investiční banky Jan Morawiec. „Přispívá tak ke strategické autonomii Evropy.“

Po přerušení průmyslových dodávek způsobeném pandemií onemocnění covid-19 a nedostatkem energií, který následoval po ruské invazi na Ukrajinu, je tato strategická autonomie pro budoucnost Evropy klíčová. Strategický přínos je jedním z důvodů, proč Evropská investiční banka podepsala v září 2023 se společností CTP úvěr ve výši 200 milionů eur určený na financování solárních projektů především ve čtyřech zemích střední a východní Evropy, a to v rámci svého příspěvku ve výši 45 miliard eur na projekt REPowerEU.

Solární panely jsou prospěšné pro klima. Dávají smysl i z finančního hlediska – jak pro společnost CTP, tak pro nájemce jejích objektů. „Dávají jim konkurenční výhodu oproti jiným logistickým společnostem, které v rámci svých nájemních smluv dodávky energie nenabízejí,“ vysvětluje David González García, který působí v Evropské investiční bance jako vedoucí inženýr pro programy energetické transformace.

PROJEKT REPOWER PRO EVROPSKOU ENERGETIKU

Tři španělské projekty využívají obnovitelné zdroje energie tím, že budují solární a větrné kapacity a potřebné přenosové sítě, a posilují tak energetickou autonomii Evropy

Jaime Celaya se vždy chtěl věnovat obnovitelným zdrojům energie, a to kvůli jejich přínosům pro společnost. Po studiích a několika prvních profesních zkušenostech proto nastoupil do společnosti Iberdrola, která je podle tržní kapitalizace největší energetickou společností v Evropě a zároveň lídrem právě v oblasti obnovitelných zdrojů energie. V pozici „business developera“ zde vyhodnocuje, vybírá a realizuje nové energetické projekty, které pomohou společnosti splnit do roku 2040 její cíl dosáhnout nulových emisí.

„Jde o velmi dynamické a aktivní odvětví, kde se denně objevují nové technologie, nové mechanismy a nové techniky,“ podotýká. „Každý den se učím něco nového a získávám další znalosti.“

V nadcházejících letech bude Celaya pracovat na ambiciózním plánu společnosti Iberdrola vybudovat rozsáhlou síť 19 solárních fotovoltaických elektráren a tří pevninských větrných elektráren ve Španělsku, Portugalsku a Německu. „Máme dostatek slunečního svitu, vody a větru, což jsou základní komponenty pro výrobu obnovitelné energie,“ vysvětluje. „Investice do těchto zdrojů a do obnovitelných zdrojů energie mají klíčový význam pro snižování emisí skleníkových plynů v jednotlivých zemích.“

“ Investice do těchto zdrojů a do obnovitelných zdrojů energie mají klíčový význam pro snižování emisí skleníkových plynů v jednotlivých zemích ”

S kapacitou téměř 2,2 gigawattů budou mít nová zařízení potenciál vyrábět až 4 terawatthodiny elektřiny. To odpovídá průměrné roční spotřebě energie více než 1 milionu domácností. 70 % zdrojů se bude nacházet ve venkovských oblastech postižených přechodem průmyslu na čistou nulu a v regionech, kde je příjem na obyvatele pod unijním průměrem.

„Lidem v těchto regionech nabízíme školení, díky němuž získají znalosti a dovednosti potřebné pro provoz a výstavbu solárních a větrných elektráren a také pro práci v nich,“ dodává Celaya. „Nové projekty podpoří růst a zaměstnanost v těchto regionech a umožní jim realizovat další projekty.“

Zajištění stabilních dodávek energie

Obnovitelné zdroje energie je kvůli jejich nestabilní produkci elektřiny nesnadné začlenit do našich energetických sítí. Oproti zdrojům na fosilní paliva nebo vodním elektrárnám, jež vyrábějí elektřinu podle potřeby, jsou solární panely a větrné turbíny závislé na povětrnostních podmínkách a zeměpisné poloze. To znamená, že generují nestálá a jen částečně předvídatelná množství elektřiny, což pak dále ztěžuje udržení stabilních a stálých dodávek v našich energetických sítích. Tato situace se označuje jako problém začlenění obnovitelných zdrojů do energetické soustavy.

V některých z fotovoltaických projektů společnosti Iberdrola bude tento problém řešen hybridizací s bateriovým systémem – kombinací dvou různých zdrojů, jako je větrná a solární energie, s ukládáním energie pro zajištění stabilnějších a spolehlivějších dodávek.

„V případě hybridních systémů stavíme fotovoltaické elektrárny v blízkosti větrné farmy,“ říká Celaya. „Když nesvítí slunce, můžeme vyrábět energii pomocí větru. Při bezvětří můžeme naopak získávat energii ze slunce. Tímto způsobem využíváme stejnou infrastrukturu a vyhýbáme se nutnosti výstavby dalších zdrojů. Pomocí baterií jsme schopni ukládat nadbytečnou energii z větru a slunce a uvádět ji na trh v době, kdy nefouká vítr nebo nesvítí slunce, nebo kdy nevyrábějí žádnou energii.“

Evropská investiční banka poskytne společnosti Iberdrola úvěr ve výši 1 miliardy eur na spolufinancování výstavby 22 elektráren využívajících obnovitelné zdroje energie ve Španělsku, Portugalsku a Německu, a to na základě smlouvy podepsané v červnu 2023. Úvěr je označován jako „rámcový“ a lze z něj financovat celou řadu projektů.

„Tento typ financování nabízí stabilitu, flexibilitu a dlouhodobé prostředky pro operace, jejichž součástí je více projektů zaměřených na obnovitelné zdroje energie,“ říká vedoucí úvěrový pracovník Luis Cañete, který na transakci v Evropské investiční bance pracoval.

Operace je součástí finančního balíčku unijní banky na podporu programu REPowerEU, tedy plánu Evropské komise sestaveného v reakci na ruskou invazi na Ukrajinu, jehož cílem je snížit závislost EU na dovozu fosilních paliv a urychlit ekologickou transformaci.

Inovativní způsob financování energetických projektů

Další společností, která přispěje k energetické transformaci Španělska, je Red Eléctrica de España. Tato společnost má v plánu rozšířit a posílit svou přenosovou soustavu, která dopravuje elektřinu z elektráren do domácností, podniků a průmyslu. Tyto investice jsou součástí Plánu rozvoje přenosové soustavy v období 2021–2026, který sestavily španělský stát a společnost Red Eléctrica a jehož cílem je:

- integrovat budoucí zařízení na výrobu elektřiny z obnovitelných zdrojů a umožnit tak Španělsku dosáhnout do roku 2030 cíle spočívajícího v 74% podílu elektřiny z obnovitelných zdrojů
- zvýšit spolehlivost sítí o napětí 220 a 66 kilovoltů
- posílit propojení s Portugalskem a Francií
- zlepšit nákladovou efektivitu a spolehlivost dodávek ve španělské energetické soustavě, včetně Baleárských a Kanárských ostrovů

Evropská investiční banka podpoří společnost Red Eléctrica nákupem zelených prioritních dluhopisů a zelených hybridních dluhopisů v hodnotě 500 milionů eur, které společnost vydala v rámci svého programu ekologického financování. V lednu 2023 pořídila banka první zelené hybridní dluhopisy v hodnotě 41,5 milionu eur. Tato transakce, jež byla součástí programu InvestEU, byla první veřejnou transakcí v rámci programu banky zaměřeného na nákup zelených dluhopisů.

“ Jsme schopni ukládat nadbytečnou energii z větru a slunce a uvádět ji na trh v době, kdy nefouká vítr nebo nesvítí slunce, nebo kdy nevyrábějí žádnou energii ”

„ Zelené dluhopisy a zelené hybridní dluhopisy mohou zaplnit mezeru ve financování opatření v oblasti klimatu „

„Zelené dluhopisy a zelené hybridní dluhopisy mohou zaplnit mezeru ve financování opatření v oblasti klimatu a zároveň podpořit využívání kapitálových trhů,“ říká pracovnice pro financování dluhopisů Evropské investiční banky Raquel Cuervo Salvador. „Projektům v oblasti obnovitelných zdrojů energie přinášejí celou řadu výhod, včetně rozšíření základny investorů, snížení realizačního rizika, zvýšení dostupnosti financování a také efektu schválení a pozitivního signálu z naší strany.“

Očekává se, že projekt pomůže snížit emise skleníkových plynů a vytvoří pracovní příležitosti v méně rozvinutých regionech Španělska.

Nový příliv obnovitelné energie pro Španělsko

Při nadcházející transformaci energetiky budou hrát klíčovou roli solární elektrárny. Ty zachycují dostatek sluneční energie k výrobě elektřiny bez emisí skleníkových plynů, což je nutnou podmínkou pro snížení naší závislosti na fosilních palivech.

Na základě smlouvy podepsané v září 2023 poskytne Evropská investiční banka společnosti Solaria rámcový úvěr se zárukou programu InvestEU až do výše 1,7 miliardy eur na podporu výstavby 120 fotovoltaických elektráren ve Španělsku, Itálii a Portugalsku.

Tato španělská společnost, která byla založena v roce 2002, chce v plném provozu dosáhnout kapacity 5,6 gigawattů, což by znamenalo 9,3 terawatthodin ročně. To odpovídá spotřebě energie téměř 2,5 milionu domácností. Díky této čisté energii se sníží emise skleníkových plynů o 3 miliony tun CO₂ ročně.

„Výstavba nových objektů generujících 5,6 gigawattu elektřiny z obnovitelných zdrojů energie ve Španělsku, Itálii a Portugalsku bude mít pozitivní dopad nejen na tyto země, ale také na boj Evropské unie proti změně klimatu. Zároveň se zvýší energetická bezpečnost,“ vysvětluje Elena Cuadros, která pracuje v Evropské investiční bance jako inženýrka pro obnovitelné zdroje energie. „Více než třetina solárních farem se nachází v méně rozvinutých regionech, a projekt tak podpoří i zaměstnanost v místech, kde je to nejvíce zapotřebí.“

PROJEKTY PRO ZÁKLAD ROVNOSTI

“ Klíčový význam pro posílení inovačního potenciálu Evropské unie, její konkurenceschopnosti a sociální soudržnosti mají vzdělávání a odborná příprava. Při ekologické a digitální transformaci je důležitější než kdykoli předtím správný soubor dovedností. Banka proto podporuje investice do kvalitního vzdělávání a odborné přípravy, aby přichystala naše lidi a naše školy na budoucí výzvy. ”

Patricia Castellarnau, vedoucí oddělení vzdělávání a veřejného výzkumu, EIB

“ Poradenské služby EIB přenášejí složité politické cíle do tržní reality. V roce 2023 poskytly tyto služby banky podporu pro celou polovinu úvěrových operací EIB a také pro některé klíčové průřezové iniciativy Evropského investičního fondu, jako je snaha o dosažení rovnosti žen a mužů v evropském odvětví rizikového a soukromého kapitálu. Pomáhali jsme klientům vyrovnat se s transformací energetiky, s vývojem v oblasti sociálního bydlení, kvantové výpočetní techniky a rovnosti žen a mužů a s budováním nového evropského trhu v oblasti vesmíru. ”

Hristo Stoykov, ředitel, poradenské služby, EIB

“ Naší klíčovou aktivitou je poradenství v oblasti klimatu. Radíme společně, jak zformovat podnikatelské návrhy do podoby ekonomicky životaschopných, technicky proveditelných a financovatelných operací, které budou mít lepší předpoklady pro přístup k financování ze strany EIB, Evropské komise či trhu – nebo všech tří. Provádíme také navazující tematické studie, v nichž identifikujeme oblasti neefektivního trhu a nedostatky ve financování. Organizujeme projekty budování kapacit, jako jsou sektorové konzultace a osvětové akce na podporu poradenských služeb a produktů EIB. ”

Juliet Dow-Madu, vedoucí oddělení výroby, energetiky a dopravy, poradenské služby, EIB

Připravujeme se na svět, který se neustále proměňuje a kde se tempo změn nijak nezpomaluje. Evropská investiční banka se snaží připravit nás všechny na to, abychom dokázali v takovém světě obstát a prosperovat. Naše děti potřebují lepší školy a ty musí přispívat ke klimaticky neutrálnímu hospodářství. Musíme všem umožnit pohodlný přesun z místa na místo bez vypouštění velkých množství uhlíku. A tohoto cíle musíme dosáhnout budováním dobře fungujících dopravních systémů a odvětví mobility, aby se lidem, kteří v těchto odvětvích působí, dařilo i v dobách překotných změn.

“ Projektové financování přispělo k dosažení některých z nejviditelnějších úspěchů EIB, jako jsou nové dálnice a železnice, jež odstranily úzká místa v transevropských sítích a přilákaly soukromý kapitál k urychlení kritických investic. Náš mandát se rozšířil na taková odvětví, jako je obnovitelná energie, kde jsme významně přispěli ke vzniku evropského sektoru výstavby větrných elektráren na moři. V poslední době se jako klimatická banka EU zabýváme otázkami propojovacích vedení, výrobou baterií pro ekologickou mobilitu a snižováním emisí v odvětvích, kde je obtížné takového snížení dosáhnout, jako jsou ocelářství a výroba hnojiv. Některé z těchto projektů jsou skutečnými průkopníky na cestě Evropy k udržitelné konkurenceschopnosti. ”

Matthias Woitok, vedoucí oddělení financování projektů (východ), EIB

KVALITNĚJŠÍ UČENÍ, ÚSPORY ENERGIE

Rekonstrukce více než 200 škol v Římě zlepší jejich energetickou účinnost – město ale potřebovalo nejprve pomoci s plánováním tohoto obřího projektu

Řím je město, které dýchá historií. Jeho památky jsou sice skutečným pokladem pro milovníky umění i turisty, ne už ale tolik pro žáky a studenty. Mnoho mladých lidí navštěvuje v Římě školy, jež sídlí v budovách z 19. století. Některé z nich jsou zchátralé a špatně izolované a nejsou vybaveny na to, aby mohly čelit měnícím se klimatickým podmínkám. Proto se město rozhodlo investovat do obnovy školství nejvíce prostředků za několik posledních desetiletí. Cílem akce je zvýšit energetickou účinnost a udržitelnost více než 200 objektů.

Renovace nejstarších budov je však mnohem obtížnější. „Komplexní modernizace je obzvláště složitý úkol,“ říká architektka z Úřadu pro veřejné práce a infrastrukturu města Říma Linda D’Amico – je totiž třeba zajistit ochranu a zachování památkově chráněných objektů.

Město Řím spravuje celou řadu budov využívaných ke vzdělávání. Patří mu celkem 1 144 jeslí, mateřských škol, základních a nižších středních škol. Tyto školní objekty jsou s 95 % zdaleka největšími spotřebiteli energie z řad římských veřejných budov. Účinný program zvyšování energetické účinnosti by mohl ušetřit peníze a zároveň snížit emise uhlíku. „Školní budovy jsou neskutečně energeticky náročné,“ dodává Linda D’Amico.

Správná rada ve správný čas

Projekt rekonstrukce využívá dotace italské vlády, prostředky Evropské unie vyčleněné v rámci italského národního plánu pro metropolitní města, který je označován jako PON Metro, a úvěrový rámec ve výši 150 milionů eur schválený Evropskou investiční bankou v únoru 2023.

Město požádalo unijní banku o poradenství při sestavování plánu a co možná nejlepším využití těchto zdrojů. „Náš komplexní soubor technických, finančních a metodických poradenských služeb pomůže městu Řím projekt včas realizovat a dále sledovat,“ říká hlavní poradce EIB Alexander Linke, který na tomto projektu pracoval.

Stejně jako mnozí žáci dostávají na začátku školního roku nové oblečení, dostanou i některé římské školy nové, energeticky účinné zateplení. Všechny vybrané školy získají nová okna, dveře, osvětlení a modernizované systémy vytápění. Novější objekty budou také vybaveny fotovoltaikou a tepelnými čerpadly. „Jedná se o největší investici do školních budov za několik posledních desetiletí. Partnerství s unijní bankou pomáhá městu Řím zintenzivnit klimatická opatření v rámci zelené transformace, která je pro město předzvěstí nových příležitostí,“ vysvětluje starosta Říma Roberto Gualtieri.

Tímto projektem chce Řím snížit náklady a emise na cestě k dosažení uhlíkové neutrality do roku 2030. „Investice bude mít nejen velký přínos pro životní prostředí,“ říká Andrea Durante, který na tomto úvěrovém rámci pracoval pro Evropskou investiční banku, a dodává: „Bude mít i hmatatelný sociální dopad, protože zlepší kvalitu škol, ať už na předměstí, nebo v centru města.“

Městská architektka Linda D’Amico zdůrazňuje význam projektu pro život dětí. „Chceme jim dát jasné najevo, že na nich záleží,“ prohlašuje.

ŠKOLY NA PŘEDMĚSTÍ

Madrid staví na svých nových předměstích školy – snižuje tak sociální nerovnosti ve vzdělávání a pomáhá zlepšit svou ekologickou stránku

Město je jako rodina – když se rozrůstá, potřebuje víc prostoru, aby se do něj všichni vešli. A stejně jako rodina potřebuje také někam posílat děti do školy.

Španělské hlavní město je jednou z nejrychleji rostoucích metropolí v Evropě. Počet obyvatel Madridu roste více než dvakrát rychleji než populace zbytku Španělska, což z něj činí nejhustěji osídlený region v zemi. Na okrajích města vznikají stále nové čtvrti. Děti v těchto nových čtvrtích potřebují školy, a proto Comunidad de Madrid plánuje výstavbu nových a rekonstrukci starých školních budov, kde se kvalitní veřejné vzdělání dostane přibližně 58 000 studentům. „Vzdělání je pilířem naší společnosti,“ říká generální ředitel madridského regionu pro finanční politiku a pokladnu Rodrigo Robledo Tobar. „Bude to investice do příštích generací, do naší budoucnosti.“

Vzdělávání, které uspokojí poptávku

Ve Španělsku je veřejné školství bezplatné, přičemž vysoké procento dětí navštěvuje mateřské a základní školy a nižší stupně středních škol. Jakmile však studenti dosáhnou vyššího stupně střední školy, začnou při rozhodování o tom, kteří studenti budou pokračovat ve vzdělávání a kteří nikoli, hrát velkou roli demografické faktory. Je totiž pravděpodobnější, že student předčasně ukončí školní docházku, pokud pochází z rodiny s nižším socioekonomickým statusem, žije v chudší čtvrti a dojíždí na delší vzdálenost.

“ Tito lidé
potřebují mít školu
v blízkosti svého
bydliště ”

Investice do vzdělávací infrastruktury pomohou uspokojit stávající poptávku madridského regionu po větším počtu školských zařízení a také budoucí potřebu kvalifikovaných pracovníků, kteří tvoří základ každé ekonomiky. „Tito lidé potřebují mít školu v blízkosti svého bydliště,“ tvrdí Robledo Tobar. „Neměli by být nuceni cestovat 30 minut nebo dokonce hodinu, jen aby dopravili své děti do školy v centru města.“

Předměstí postupně rostou s narůstajícím počtem obyvatel. Lidé se tam ale stěhují také proto, že je zde cenově dostupnější bydlení. „Většina nové infrastruktury se bude nacházet na předměstích, která se rozrůstají nejvíce,“ říká Silvia Guallar Artal, ekonomka v oddělení vzdělávání a veřejného výzkumu Evropské investiční banky. „Jde o nejnovější oblasti, které zároveň nejsou tak bohaté.“

Evropská investiční banka podporuje madridský projekt úvěrem ve výši 250 milionů eur, který byl podepsán v březnu 2023. „Díky tomuto úvěru můžeme nabídnout vzdělávací služby rodinám z předměstí,“ argumentuje Robledo Tobar. „Už se nebudou muset stěhovat do centra města, kde je drahé bydlení, a dále se tak sníží nerovnosti mezi lidmi.“

NOVÉ VLAKY, NOVÉ TRATĚ, NOVÉ TECHNOLOGIE

Od Mnichova až po Monopoli – inovativní řešení financování železniční dopravy snižují v Německu a Itálii emise a zkracují zde dobu dojíždění, to vše spolu s high-tech údržbou

Stejně jako dvě třetiny všech cestujících v bavorských regionálních spojích využívá i Christine často mnichovskou S-Bahn – regionální železniční síť třetího největšího německého města. Cesta z jejího domova v Pasingu, vzdáleného 10 km od náměstí Marienplatz v centru města, je však občas nepředvídatelná. „Je tu spousta lidí a často dochází ke zpoždění,“ říká. „Cesta by mi měla trvat jen 20 až 25 minut, ale někdy se může protáhnout i na hodinu.“

Christine není sama. V celém Německu dopravily dráhy v roce 2022 téměř každého třetí cestujícího do cíle se zpožděním 15 minut nebo více. Právě mnichovská železniční síť S-Bahn je náchylná ke zpožděním, protože každý spoj, který vjíždí do centra Mnichova nebo je opouští, musí projet jedinou hlavní tratí zvanou Stammstrecke. Ta je jednou z nejvytíženějších v celé Evropě. Trať je tak často zahlcená a spoje se zpožďují. V současné době probíhají práce na výstavbě druhé hlavní trati. Dokončit celý projekt sice potrvá léta, nedávno objednané vlaky nové generace ale slibují rychlé zlepšení.

Tyto nové soupravy byly **pořízeny na základě inovativního leasingového programu v hodnotě 2 miliard eur financovaného Evropskou investiční bankou** a společností UniCredit se zárukou Svobodného státu Bavorsko. Svou délkou 200 metrů se vyrovnají velkokapacitním německým soupravám InterCity, a budou tak nejdelšími regionálními vlaky v zemi. Devadesát nových elektrických souprav vyrobených společností Siemens Mobility se může pochlubit vysokou energetickou účinností a širšími dveřmi pro snadnější a rychlejší nastupování a vystupování a rovněž informačním LED pásem po celé délce vlaku. „Věříme, že tyto pohodlnější a spolehlivější soupravy pomohou přesvědčit obyvatele okrajových částí Mnichova, aby nechali svá auta doma a jezdili raději vlakem,“ říká Alexander Gerum, vedoucí projektu S-Bahn Mnichov ve společnosti Bayerische Eisenbahngesellschaft, která plánuje, financuje a řídí regionální osobní železniční dopravu v Bavorsku.

Unikátní financování italských vlaků

Také další evropské země považují železniční dopravu za důležitou součást svých strategií dekarbonizace. V březnu 2023 **podepsala Evropská investiční banka inovativní dohodu o financování v celkové výši 3,4 miliardy eur**, které bude sloužit k modernizaci železniční trati mezi sicilskými městy Palermem a Katání. Díky ní se zkrátí stávající doba jízdy mezi oběma městy o třetinu. Finanční balíček zahrnuje i jedinečnou 50% protizáruku ve výši 1,3 miliardy eur, kterou podpořil program InvestEU. Tato protizáruka kryje tzv. záruky za zálohu a plnění, jež si dodavatelé musí opatřit u bank a ujistit tak developery, že budou chráněni v případě nesplnění jejich závazků.

„Je to poprvé, kdy jsme poskytli protizáruky tohoto druhu. Nyní bychom chtěli tuto iniciativu zopakovat u různých projektů a v dalších zemích,“ popisuje vedoucí pracovník Evropské investiční banky pro úvěry finančních institucí Giovanni Inglisa.

„Věříme, že tyto pohodlnější a spolehlivější soupravy pomohou přesvědčit obyvatele okrajových částí Mnichova, aby nechali svá auta doma a jezdili raději vlakem“

V rámci tohoto unikátního finančního režimu, který byl vytvořen ve spolupráci s italským státním železničním holdingem Ferrovie dello Stato Italiane, bude protizáruka generovat záruky dalších finančních institucí. Výsledkem bude celková částka 2,6 miliardy eur na realizaci stavebních zakázek a následné zahájení prací. Kromě toho Evropská investiční banka půjčí 800 milionů eur přímo italskému ministerstvu hospodářství a financí.

Digitální transformace italských drážních technologií

Financování nových souprav a modernizace železničních sítí tvoří jen část podpory Evropské investiční banky pro železniční sektor a strategie Evropské unie pro udržitelnou a inteligentní mobilitu, jejímž cílem je do roku 2050 zdvojnásobit objem nákladní železniční dopravy a ztrojnásobit objem vysokorychlostní dopravy na železnici. V září 2023 **podepsala Evropská investiční banka smlouvu o úvěru ve výši 20 milionů eur (dalších 10 milionů eur bylo schváleno a bude podepsáno v nadcházejících měsících) na financování výzkumu a vývoje v italské společnosti MerMec**, která se specializuje na pokročilé technologie pro železniční dopravu (signalizaci, měření vlaků a systémů, elektrickou trakci a telekomunikaci), městskou elektrickou mobilitu a průmyslové aplikace. „Klíčovým faktorem pro zvýšení efektivity a bezpečnosti železniční dopravy je digitální transformace tohoto odvětví,“ tvrdí vedoucí inženýr Evropské investiční banky Matteo Fusari. „Nejde však jen o sběr dat prostřednictvím vzdálených senzorů. Cílem je také rychlé zpracování údajů a poskytování užitečných informací.“

Jednou z nejslibnějších technologií vyvíjených společností MerMec je vagon, který při vysoké rychlosti detekuje závady na železniční trati a hlásí jejich polohu. Používá přitom kombinaci vizuálního zobrazování a zobrazování pomocí magnetické rezonance. Data se zaznamenávají a zpracovávají přímo ve voze a poté se předávají příslušným manažerům, kteří zajišťují dálkové sledování trati.

Evropská investiční banka svým úvěrem podpoří výzkumné a vývojové operace společnosti MerMec v Monopoli – relativně méně rozvinutém regionu Apulie, který využívá fondy soudržnosti EU. Podpora bude směřovat na posílení kvalifikované zaměstnanosti v oblasti výzkumu a vývoje, včetně 280 pracovních míst na plný úvazek ročně po dobu čtyř let trvání úvěru a 400 nových stálých pracovních míst.

NABÍJÍME!

Nová továrna, tzv. gigafactory, na lithium-iontové baterie ve Francii vytvoří nová pracovní místa a podpoří evropský bateriový průmysl i čistší mobilitu

Anastasii Walch-Guinebert vždycky bavilo řešit problémy. Fascinovaly ji také neustálé inovace v oblasti energetické transformace. To je také důvod, proč nyní pracuje jako procesní inženýrka ve společnosti Automotive Energy Supply Corporation (AESC) se sídlem v Japonsku. V této velké mezinárodní korporaci zdokonaluje výrobu baterií pro elektromobily tak, aby byly bezpečné, kvalitní, účinné a ekologicky udržitelné. „Moje práce mi umožňuje pozitivně ovlivňovat životní prostředí i svět kolem mě,“ říká.

A jelikož společnost AESC plánuje do roku 2025 zprovoznit gigafactory na baterie ve městě Douai v regionu Hauts-de-France, bude její role časem ještě důležitější. V továrně se budou vyrábět pokročilé lithium-iontové baterie pro model ECHO 5 (nová elektrická verze ikonického městského modelu R5 značky Renault ze 70. a 80. let minulého století) a pro užitkový crossover 4Ever. V počáteční fázi bude mít kombinovanou kapacitu až 9 gigawatthodin a bude schopna ročně napájet 200 000 elektromobilů. Do roku 2030 by měl závod vyrábět baterie pro elektromobily s roční kapacitou 24 až 30 gigawatthodin.

Evropská investiční banka financuje investici společnosti AESC formou přímých úvěrů pro daný projekt ve výši 337,2 milionu eur a nepřímých úvěrů ve výši až 112,8 milionu eur, které jsou určeny pro zúčastněné komerční banky. Příslušné smlouvy byly podepsány v září 2023.

„Společnost AESC přináší do Francie své poslední know-how, aby přispěla k udržitelnému rozvoji bateriového průmyslu v Evropě,“ říká vedoucí úvěrový pracovník Evropské investiční banky Olivier Kueny, který na transakci pracoval. „Projekt rovněž podpoří reindustrializaci regionu Hauts-de-France, známého jako nové ‚Battery Valley‘, a bude doprovázet strategickou transformaci společnosti Renault.“ Investice společnosti AESC se uskutečňuje v rámci programu Evropské komise InvestEU, jehož cílem je v letech 2021–2027 mobilizovat v Evropě další investice ve výši více než 372 miliard eur.

Co je to vlastně gigafactory?

Gigafactory je obří výrobní centrum, kde se obvykle vyrábějí baterie pro elektromobily, řešení pro skladování energie z obnovitelných zdrojů a související technologie. Na rozdíl od běžných továren, které jsou menší a mohou vyrábět širší škálu produktů, se tato centra zaměřují na hromadnou produkci jednoho oblíbeného výrobku. V Douai se gigafactory společnosti AESC bude soustředit na masovou výrobu lithium-iontových baterií pro elektromobily.

Baterie jsou pro moderní svět nepostradatelné. Nabízejí totiž možnost přenosné energie. Uchovávají a dodávají obnovitelnou energii, nabíjejí naše elektronická zařízení a podporují náš přechod ke klimatické neutralitě. Celosvětová poptávka po bateriích rychle roste a do roku 2030 se zvýší 14krát.

Evropa bude přitom potřebovat vlastní zdroje baterií pro případ, že by velká mezinárodní krize narušila globální dodavatelské řetězce, jako tomu bylo v případě pandemie onemocnění covid-19. „Evropa bude muset navýšit kapacitu pro výrobu baterií, neboť jen tak bude v rámci ekologické transformace schopna snižovat svou produkci emisí,“ říká vedoucí inženýr v oddělení udržitelného a digitálního průmyslu Evropské investiční banky Christian Schepens.

“ **Evropa bude muset navýšit kapacitu pro výrobu baterií, neboť jen tak bude v rámci ekologické transformace schopna snižovat svou produkci emisí** ”

ROBOTI PODPOŘÍ ELEKTROMOBILITU

Nizozemská společnost věří, že robotické nabíjení by mohlo výrazně zatraktivnit elektromobilitu. V dalším textu se dozvíte, jak společnost Rocsys uzpůsobuje lékařské technologie, aby urychlila ekologickou transformaci

Crijn Bouman dlouhá léta nechápal, proč firmy věnují tolik času výrobě elektromobilů a zároveň se nikdo příliš nenamáhá zlepšit proces nabíjení. Protože je velký fanoušek elektromobility, rozhodl se s tím něco udělat. „Myslím, že se elektromobilita stává mainstreamovou záležitostí,“ vysvětluje Bouman. „Nyní se po nás všech žádá obnovitelná energie.“

Ve snaze nalézt řešení nedokonalých systémů nabíjení založil Bouman v roce 2019 společně se dvěma odborníky na robotiku společnost Rocsys se sídlem v nizozemském Rijswijku. Společnost vyvíjí robotické rameno, jež pomocí dotykových senzorů připojuje nabíjecí kabely k vozidlům a napodobuje tak lidskou činnost. Její produkt první generace, nazvaný ROC-1, se nyní používá v přístavech, logistických provozech a profesionálních vozových parcích.

Jde o technologii, která by mohla řidiče přimět k přechodu z aut spalujících fosilní paliva na elektromobily – jako důvod, proč zatím více lidí nepřešlo na elektrický pohon, se totiž často uvádějí potíže s nabíjením. Společnost Rocsys doufá, že její robotické nabíjecí systémy zajistí pohodlnější nabíjení a přimějí více lidí používat elektromobily. To by mohlo mít významné důsledky pro změnu klimatu, protože globální emise uhlíku z dopravy stále rostou, i když nutně potřebujeme, aby naopak klesaly.

K financování dalšího vývoje své technologie **podepsala společnost Rocsys v červenci 2023 smlouvu Evropskou investiční bankou o úvěru ve výši 18 milionů eur**. Úvěr je součástí programu Evropské komise InvestEU, jehož cílem je podpořit investice do inovací, sociálního začleňování a vytváření pracovních míst.

Elektromobilita se díky robotickému nabíjení stává mainstreamovou záležitostí

Společnost Rocsys se zpočátku potýkala s tím, že robotika je velmi nákladná záležitost. ROC-1 je cenově výhodné řešení problému s drahými roboty. Inspiruje se nositelnou robotikou používanou v medicíně, konkrétně exoskeletony, což jsou zařízení s pohonem, která se připevňují na lidské tělo a jejichž součástí jsou i aktuátory usnadňující pohyb. Hmatové senzory výrobku pomáhají mechanickému rameni pohybovat se po nabíjecích systémech a předcházejí zranění v případě fyzického kontaktu. Jde tak o bezpečnější alternativu k tradiční robotice, která může být občas rigidní a potenciálně nebezpečná. Společnost nyní s pomocí úvěru od Evropské investiční banky pracuje na vytvoření menšího a levnějšího ROC nové generace.

„Jednou z velkých výhod je, že stávající nabíječku můžete předělat na automatickou,“ říká Bouman. „Miliardy eur vynaložené na investice do nabíječek tak nepřijdou nazmar. Nabíječky lze modernizovat tak, aby mohly dalších deset až patnáct let obsluhovat elektromobily a autonomní vozidla.“

Společnost Rocsys jedná s evropskými výrobci automobilů, aby jim pomohla zpřístupnit nabíjecí systémy široké veřejnosti. „Myslím, že by pro Evropu bylo opravdu velmi problematické, kdyby o takové technologické vymoženosti přišla,“ říká Bouman. „Skutečně nám hrozí, že zůstaneme daleko pozadu. Věřím sice v budoucnost, ale zároveň doufám, že nepřijdeme pozdě.“

“ Miliardy eur vynaložené na investice do nabíječek nepřijdou nazmar “

VŠICHNI NA PALUBU

Bulharské a portugalské přístavy modernizují svou infrastrukturu ve snaze zmírnit provoz a snížit emise uhlíku

Bulharské přístavy jsou stále důležitějšími přestupními stanicemi na cestě potravin z Ukrajiny do zbytku světa. Úzká místa v těchto přístavech však vedou ke vzniku dalších emisí CO₂ a dodatečným nákladům pro speditéry, dopravce, podniky a nakonec i pro spotřebitele. Proto jeden z předních bulharských obchodníků s obilím a také jeho zpracovatelů – společnost Buildcom Group – staví ve Varně na pobřeží Černého moře nový velký přístavní terminál. „Bulharská námořní infrastruktura je zastaralá a má nízkou zpracovatelskou kapacitu, zejména ve Varně,“ říká Tsvetelina Gancheva, ředitelka pro vztahy s finančními institucemi ve společnosti Oliva, která je největším bulharským výrobcem slunečnicového oleje a hlavní dceřinou společností firmy Buildcom. „Maximální hloubka varenských přístavů limituje plavbu velkoobjemových plavidel a regionální přístavy mají velmi omezenou kapacitu pro překládku běžného nákladu.“

Společnost Buildcom Group tuto situaci vyřeší pomocí úvěru 50 milionů eur od Evropské investiční banky pro její dceřinou společnost Logistic Centre Varna. Nový terminál umožní přesunout některé manipulační operace ze stávajícího objektu v blízkosti centra Varny do poněkud odlehlější lokality u Běloslavského jezera. Úvěr podporuje program InvestEU.

Doplnění nového terminálu a prohloubení varenského přístavu

Nedostatečná infrastruktura bulharských přístavů se stala palčivým problémem v okamžiku, kdy Rusko napadlo v roce 2022 Ukrajinu. Rumunský přístav Constanta byl vzápětí zavalen přílivem ukrajinského obilí. Náklad ale nebylo možné přesunout do Varny, protože ta postrádala kapacitu potřebnou k odbavení dalších lodí a nákladu. Nový projekt zajistí modernizaci varenského přístavu, zvýší potravinovou bezpečnost, podpoří ekologičtější námořní dopravu a nastartuje hospodářský růst v regionu, neboť místní zemědělství výrobci získají lepší přístup na exportní trh. „Projekt posílí vertikální integraci a přístup skupiny Buildcom na exportní trh“, říká úvěrová pracovnice Venera Gandzhova odpovědná za tuto úvěrovou operaci EIB.

Díky prohloubení přístaviště na 13,5 metru otevře nový terminál cestu do přístavu vyššímu počtu větších plavidel. Bude také disponovat moderním systémem skladování a přepravy obilí, novým manipulačním zařízením, novým napojením na silnici a železnici, inženýrskými sítěmi a technickými a administrativními budovami. Rozšíření přístavu v konečném důsledku omezí silniční dopravu a zajistí přesun nákladu do méně uhlíkově náročné námořní dopravy. „Díky tomuto projektu dosáhneme optimalizace přepravních tras na souši i na moři a snížíme emise CO₂,“ říká paní Gancheva ze společnosti Oliva. „Využíváme přitom integrovaný přístup, který zmírňuje dopady změny klimatu a zároveň řeší problematiku správy pobřežních oblastí a prevence záplav.“

Současně výrazně klesne počet nákladních aut projíždějících centrem Varny, což ocení obyvatelé města. „Přístav se ve Varně tradičně nacházel blíže k moři,“ říká stavební inženýr José Rino, který na projektu pracoval v Evropské investiční bance. „Blízkost k centru města však měla negativní dopady na obyvatele v podobě hluku a znečištěného ovzduší. Jedním z hlavních kroků v rámci tohoto projektu bylo zajistit, aby se nová přístavní infrastruktura přesunula do vnitrozemské části Varenského jezera, mimo obydlenu oblast.“

“ ... zmírňuje dopady změny klimatu a zároveň řeší problematiku správy pobřežních oblastí a prevence záplav “

Zlepšení dostupnosti námořní dopravy v Leixões

Přibližně 74 % zboží vstupuje do Evropy nebo ji opouští po moři. Je proto nezbytně nutné investovat do moderní námořní infrastruktury pro zemědělský i průmyslový náklad. Projekt úprav přístavu Leixões, který je nejdůležitějším námořním přístavem v severním Portugalsku a, pokud jde o náklad a kontejnery, druhým největším v celé zemi, umožní vplouvat do přístavu také větším plavidlům. Řeší přetížení přístavu a zlepšuje efektivitu a ekologickou stránku námořního dodavatelského řetězce.

Evropská investiční banka podepsala se společností Administração dos Portos do Douro, Leixões e Viana Do Castelo smlouvu o úvěru ve výši 60 milionů eur na financování lepší dostupnosti námořní dopravy v Leixões, prohloubení přístupového kanálu o 15,5 metru a rozšíření stávajícího vlnolamu o 300 metrů. „Lodě se v posledních letech neustále zvětšují ve snaze dosáhnout úspor z rozsahu při přepravě většího množství nákladu a na větší vzdálenosti,“ říká stavební inženýr Evropské investiční banky José Rino, který pracoval i na tomto projektu. „Stávající přístavní infrastruktura musí proto být uzpůsobena tak, aby tato větší plavidla mohla vplouvat do přístavu. Pokud si chce Portugalsko udržet konkurenceschopnost v námořním obchodu, jde o zcela zásadní věc.“

PŘÍRODNÍ DÁLNIČE

Plán na oživení litevských vnitrozemských vodních cest pomocí elektrických nákladních člunů by mohl přinést snížení emisí uhlíku – zároveň by totiž klesl počet jízd nákladních automobilů o 48 000 ročně

Lidé dokáží svou vynalézavostí řešit nejrůznější problémy a překonávat nejrůznější překážky. Někdy však nejlepší odpovědi nabízí sama příroda. Například přepravu těžkých a objemných nákladů k moři můžeme řešit stavbou silnic a mostů a výrobou nákladních automobilů se spalovacími motory, které vypouštějí emise CO₂ způsobující změnu klimatu. Nebo je můžeme jednoduše splavovat po řekách – přírodních dálnicích.

Řeka Němen protéká téměř tisíc kilometrů z běloruské vysočiny přes litevské bažiny a ústí do Baltského moře. Povodí Němenu tvoří více než 20 000 řek a říček a pokrývá téměř tři čtvrtiny území Litvy. Řeka byla dříve hojně využívána k přepravě zboží, a to nejen v 19. století, ale dokonce i v dobách Sovětského svazu, kdy se po této hlavní vodní cestě v zemi přepravovaly až 3 miliony tun ročně.

Litevská flotila říčních nákladních člunů však byla v počátcích privatizace, která následovala po rozpadu Sovětského svazu, kompletně vyřazena z provozu a vnitrozemská vodní síť se tak přestala využívat.

Litevský úřad pro vnitrozemskou plavbu nyní pracuje na plánu obnovení nákladní dopravy na řece Němen. Jeho flotila elektrických plavidel bude překonávat 260 km dlouhou vzdálenost mezi průmyslovým a dopravním centrem Kaunas v srdci Litvy a přístavem Klaipėda na pobřeží Baltského moře. „Litva dováží většinu surovin a zboží a vyváží naopak velké množství obilí – asi 5 milionů tun ročně,“ vysvětluje výkonný ředitel Ředitelství vodních cest Vladimiras Vinokurovas. „Pro přepravu těchto těžkých a nadrozměrných nákladů jsou ideální vodní cesty, přičemž Kaunas je velké výrobní centrum na skvělém místě přímo uprostřed Litvy.“

Úřad spolupracuje s poradenskými službami Evropské investiční banky na vytvoření praktického obchodního modelu. Poradenské služby banky navrhly konstrukci elektrického nákladního člunu, který by dobře fungoval v mělkých vodách řeky Němen, a pomohly také vypracovat studii proveditelnosti, díky níž získal úřad kompletní představu o projektu. Vláda tak mohla přijmout informované rozhodnutí a dát celému projektu zelenou. Odborníci unijní banky podrobně popsali, jak by využití vodních cest mohlo pomoci litevskému hospodářství a životnímu prostředí, a určili způsoby, jak snížit emise skleníkových plynů a znečištění ovzduší, omezit dopravní zácpy a nehody, snížit hlukovou zátěž a zlepšit biologickou rozmanitost. „Přeprava zboží po vodní cestě bude šetrnější k životnímu prostředí,“ doplňuje projektový poradce Evropské investiční banky Brendan McDonagh. „Odhadujeme, že každá jízda jednoho z člunů tam a zpět by mohla nahradit více než 100 jízd kamionem. Jakmile projekt dosáhne své plné kapacity, půjde o více než 48 000 jízd kamionů ročně a snížení emisí CO₂ o více než 14 000 tun za rok.“

“ Pro přepravu ... těžkých a nadrozměrných nákladů jsou ideální vodní cesty ”

ODSTAVUJEME OBTĚŽOVÁNÍ NA VEDLEJŠÍ KOLEJ

Barcelonský dopravní podnik TMB prosazuje plán prevence sexuálního obtěžování

Když barcelonská společnost Transports Metropolitans de Barcelona (TMB) jednala s Evropskou investiční bankou o úvěrech na obnovu vozového parku a pořízení elektrobusů a nabíjecí infrastruktury pro Barcelonu, vyvstal jeden nečekaný problém. Při formulaci svých strategií sociální odpovědnosti a rovných příležitostí se totiž společnost, stejně jako mnoho dalších firem působících v odvětví dopravy, musela zabývat otázkou, jak předcházet sexuálnímu obtěžování a diskriminaci ve svých dopravních sítích. „Náš původní plán počítal pouze s opatřeními proti obtěžování žen,“ říká ředitelka TMB pro společenskou odpovědnost, ženy a rozmanitost Raquel Diaz. „Tento plán se ale dále vyvinul a jeho součástí se stala i konkrétní opatření v boji proti fobii vůči komunitě LGBTIQ+.“

Díky financování z poradenského centra InvestEU se do projektu zapojili také experti poradenských služeb EIB a tým odborníků na mobilitu a rovnost žen a mužů ze Španělska, Portugalska a Německa. Cílem bylo pomoci společnosti TMB při realizaci jejího plánu a definovat ukazatele nezbytné pro měření jeho přínosů. „TMB již zveřejnila svůj plán prevence sexuálního obtěžování a fobie vůči komunitě LGBTIQ+,“ říká Manuel Pastor de Elizalde, který působí v Evropské investiční bance jako odborník na městskou mobilitu. „Jednotlivá opatření byla velmi pokročilá, ale samotný plán byl zatím na začátku.“

Vytvoření důvěryhodného mechanismu pro podávání stížností

Katalánská vláda provedla v roce 2020 průzkum, z něhož vyplynulo, že k 17 % všech trestných činů v daném regionu dochází ve veřejné dopravě a že 60 % obětí tvoří ženy. 91,6 % žen ve věku 16 až 25 let uvedlo, že zažilo obtěžování ve veřejné dopravě. „Všichni víme, že se to děje,“ říká hlavní specialista na genderovou problematiku v Evropské investiční bance Carmen Niethammer. „Otázkou je, jak můžeme posílit důvěru v systém podávání stížností.“ Poradenské služby EIB uskutečnily v tomto ohledu průzkum, který byl dokončen v roce 2023.

„Když mluvíme o dostupnosti dopravy,“ říká vedoucí externího poradenského týmu, který na tomto projektu pracoval, Floridea Di Ciommo, „máme vždy za to, že řešíme úsporu času stráveného na cestě nebo fyzickou dostupnost, nebo případně to, zda se na autobusovou zastávku dostaneme během několika minut. To jsou viditelná kritéria. Pokud je ale někdo napaden, nebo pokud na mladou ženu někdo zírá, provokuje ji, nebo se jí dokonce dotýká, pak se oběť takového jednání bude samozřejmě ve veřejné dopravě vyhýbat, jak jen bude moci.“

“Všichni víme, že se to děje”

Práce konzultantů jen potvrdila to, co si společnost TMB uvědomila již dříve: že prevence sexuálního obtěžování není jen otázkou společenské odpovědnosti, ale má i ekonomické přínosy pro celou společnost.

Společnost TMB a unijní banka věří, že plán prevence obtěžování založený na genderových hlediscích bude sloužit jako vzor pro další regiony, města a dopravní podniky. „Naší vizí je představit Barcelonu jako premianta v této oblasti,“ prohlašuje Carmen Niethammer. „Ukázat, že plán prevence obtěžování založený na genderových hlediscích je společenskou investicí, která má hmatatelné ekonomické a obchodní přínosy, a zajistit, že tento model budou následovat všechny naše projekty v Evropské unii.“

PROJEKTY

PRO MAPU SVĚTA, KTERÝ JE SPRAVEDLIVÝ A ZELENÝ

“ Postupujeme plně v souladu s prioritami EU a stojíme v čele podpory klíčových unijních iniciativ, jako je Global Gateway. Díky hlubokým technickým znalostem a zkušenostem řídíme v úzké spolupráci s našimi partnery koordinované a účinné iniciativy týmu Evropa v celé řadě zemí. Zvyšujeme počet pracovníků v terénu a vyvíjíme další produkty a jejich vlastnosti uzpůsobené podmínkám v různých částech světa a vyššímu zadlužení řady oblastí. Zajišťujeme, aby zdroje, které poskytujeme pro účely kombinování zdrojů financování a pro poradenské služby, byly cíleně využívány tam, kde jsou nejvíce třeba. Systematicky sledujeme výsledky našich aktivit i náš přínos k cílům udržitelného rozvoje, od posouzení projektu až po jeho ukončení, a podáváme o nich zprávy. Využíváme přitom náš špičkový rámec pro měření doplňkovosti a dopadů a důsledné mapování cílů udržitelného rozvoje. ”

Markus Berndt, zástupce výkonného ředitele, EIB Global

“ Udržitelný rozvoj je cestou vpřed. Financováním vodohospodářské a sociální infrastruktury v Jordánsku a Tunisku, zalesňováním národních parků v Maroku či sanací průmyslového znečištění v Egyptě se útvar EIB Global společně s týmem Evropa snaží připravit půdu pro růst zaměstnanosti, ekonomiky a lidského kapitálu, a zároveň pro citlivý přístup k životnímu prostředí. ”

Kristina Kanapinskaite, vedoucí oddělení pro veřejný sektor – jižní sousedství, EIB Global

“ Banka poskytla Ukrajině po ruské invazi klíčovou podporu, když mobilizovala více než 2 miliardy eur na financování obnovy země. V roce 2023 jsme zahájili iniciativu EU pro Ukrajinu s cílem mobilizovat další finanční prostředky a poradenskou podporu na obnovu kritické infrastruktury, financování prioritních investic a posílení odolnosti podniků a společností. Unijní banka bude na Ukrajině hrát i nadále klíčovou roli. Díky svým jedinečným odborným znalostem a finančním kapacitám podpoříme v úzké spolupráci s Evropskou komisí vstup Ukrajiny do Evropské unie. ”

Lionel Rapaille, ředitel pro rozšiřování a sousedství, EIB Global

Svět za hranicemi Evropské unie je méně stabilní, než jsme ještě před několika lety předpokládali. Náš rozvojový útvar EIB Global působí celosvětově jako konkrétní hybatel událostí, které naplňují cíle v oblasti udržitelnosti, rozvoje, ochrany klimatu a digitalizace, jež jsou zakotveny v politických prioritách Evropské unie. Nejrůznější projekty útvaru EIB Global, ať už je jejich cílem obnova škol a nemocnic poškozených válkou na Ukrajině, nebo podpora potravinové bezpečnosti v Africe, sledují vždy stejný účel – podporovat svobodu, lidskou důstojnost a právní stát. Když se totiž bohatství spojí s těmito hodnotami, pak i prosperita za našimi hranicemi přináší společný růst, z něhož má prospěch každý z nás.

“ Rozvíjející se trhy a rozvojové ekonomiky často postrádají veřejné zdroje potřebné k řešení jejich rozvojových potřeb. Útvar EIB Global hraje důležitou roli ve smyslu omezování rizik spojených s jednotlivými projekty a možností přilákání soukromých investorů. Podporuje tím plnění cílů udržitelného rozvoje. Úspěšné projekty tak posunujeme na úroveň, které by jinak nebylo možné dosáhnout. Zaručujeme přitom dodržování osvědčených postupů v oblasti životního prostředí, sociálních otázek a správy věcí veřejných a podporujeme udržitelný a odpovědný rozvoj. ”

Milena Messori, úřadující ředitelka pro korporátní financování a průřezové činnosti, EIB Global

ZELENÝ MODEL V AFRICE

Keňa vyváží technologie obnovitelných zdrojů energie, modernizuje dopravu a podporuje inovace

Ann Masiga stojí na pěší lávce nad jednou z nejušnějších silnic v Nairobi a pozoruje proud soukromých minibusů, jež rozvázejí lidi z práce do jejich domovů po celém městě. I několik metrů nad vozovkou je vzduch plný výparů z benzínu a nafty. Paní Masiga usilovně pracuje spolu s keňskou vládou na lepší organizaci dopravní obslužnosti a zlepšení stavu ovzduší. „Lepší doprava, voda a energie – to všechno jsou pro tuto zemi velké věci,“ říká Ann Masiga, která působí v Nairobi jako úvěrová pracovnice Evropské investiční banky. „Špatná infrastruktura a nedokonalý dopravní systém jsou překážkou všeho – cest do školy, za prací, za jídlem, do nemocnice. Řešení těchto problémů mě nikdy neunaví, protože moje práce má pozitivní dopad na mnoho obyčejných Keňanů.“

Jedním z největších projektů Ann Masigy v roce 2023 je nová síť rychlé autobusové dopravy v hlavním městě. Nairobi, které aktuálně nemá oficiální dopravní systém, brzy získá moderní autobusové terminály, nástupiště pro snadné nastupování a vystupování, dobře osvětlené autobusové zastávky, stezky pro chodce a cyklisty a vyhrazené jízdní pruhy pro autobusy na přeplněných dálnicích. Součástí projektu je i jedna z vůbec prvních plně elektrifikovaných autobusových linek ve východní Africe. **Paní Masiga byla klíčovou součástí týmu Evropské investiční banky, který připravil úvěr ve výši 201 milionů eur pro tuto elektrifikovanou trasu. Dohoda podepsaná v říjnu 2023 zahrnuje rovněž grant Evropské unie ve výši 32 milionů eur.** „Chystáme se zásadním způsobem proměnit systém veřejných služeb v Nairobi,“ říká Ann Masiga, jež se v kariéře státní zaměstnankyně inspirovala svou matkou Elizabeth Semo Masigou – průkopnicí vzdělávání žen v Keni a vůbec první ženou v pozici stálého tajemníka na ministerstvu školství. „Celé to bude mít řetězový efekt, který by mohl proměnit dopravní systémy v celé zemi.“

Propojení klimatu a inovací v Keni

Nová linka elektrobusů dokládá, jak úzce je budoucnost Keni spojena s opatřeními v oblasti klimatu a inovativními technologiemi. Země je lídrem v odvětví obnovitelných zdrojů energie, navyšuje své investice do zelených technologií a podporuje firmy v inovacích a jejich ochotě hledat příležitosti a růst na celém kontinentu. Vyvíjí iniciativy směřující k posílení nabídky potravin, podpoře malých zemědělských podniků, zlepšení vývozu a většímu začlenění znevýhodněných částí společnosti. Právě elektrobusy jsou klíčovou tepnou v organismu moderní Keni. Země, kde farmáři procházejí svá kukuřičná pole s očima upřenými do mobilní aplikace, která jim pomáhá zvýšit výnosy. Země, kde pěstitelé manga používají ke skladování úrody nejmodernější technologie chladírenských skladů. A země, jejíž vyspělé geotermální elektrárny jsou vzorem pro programy obnovitelných zdrojů v celé Africe.

“ **Bez geotermální energie by tato země jen velmi těžko pokryla svou poptávku po elektřině** ”

Právě tato inovativní Keňa našla partnera v Evropské investiční bance. Nairobi je regionálním centrem této unijní banky, jejíž rozvojový útvar EIB Global zde zaměstnává více než 30 lidí. Východoafrické centrum slouží Keni, Etiopii, Súdánu, Jižnímu Súdánu, Ugandě, Rwandě, Burundi, Tanzanii, Eritreji, Džibutsku a Somálsku. Od poloviny 70. let 20. století investovala Evropská investiční banka v Keni více než

PODROBNĚ O KENI

1,5 miliardy eur do obnovitelných zdrojů energie, přístupu k čisté vodě, rozvoje měst, finančního začleňování a malých podniků. Vznik regionálního centra v roce 2021 a útvaru EIB Global v roce 2022 dále posílí přítomnost a vliv banky v regionu.

Inovace pro Keňu, která přeskočí etapu poškozování klimatu

K zajištění lepší budoucnosti potřebuje Evropa i zbytek světa nejrůznější opatření na ochranu klimatu i inovace. Riziko spojené s globálním oteplováním je obzvlášť velké pro africký kontinent. Afrika potřebuje biliony dolarů na ekologické investice – a Keňa se chce postavit do čela této transformace. Je přitom schopna přeskočit průmyslovou fázi růstu, při níž dochází k silnému znečišťování životního prostředí, a přejít rovnou k udržitelnější společnosti. V roce 2008 země sestavila rozvojový program Víze 2030, jehož cílem je do roku 2030 využívat ze 100 % obnovitelné energie. **Obnovitelné zdroje již nyní generují více než 90 % keňské elektřiny. Země investuje značné prostředky do vodních a solárních parků, a zejména do geotermální energie.** Geotermální zdroje produkují více než 40 % keňské energie.

„Keňa je od 50. let minulého století průkopníkem geotermálních zařízení na africkém kontinentu,“ podotýká Peketsa Mangi, stojící uprostřed bujné vegetace v keňské Velké příkopové propadlině. Za ním ze země s hlukem vyvěrá proud husté bílé páry. Mangi, který vyrůstal na keňském venkově v domě bez elektřiny osvětleném kouřícími lucernami, je teď generálním ředitelem pro geotermální rozvoj v lokalitě Olkaria, jež je jedním z největších geotermálních provozů na světě. Komplex se nachází asi 120 kilometrů severně od Nairobi a leží převážně v národním parku Hell's Gate. Ten je známý svými vysokými útesy, soutěskami, skalními věžemi, přírodními lázněmi a oblaky páry vyvěrajícími z podzemí. Geotermální energie vzniká díky dlouhým zlomovým liniím v zemské kůře, které protínají východní Afriku a přivádějí magmatické teplo planety blíže k povrchu.

Geotermální elektrárny v Olkarii, jež jsou ze všech stran obklopeny ranči a květinovými farmami, využívají zemskou energii díky několik tisíc metrů hlubokým vrtům. Zachycují z nich páru a potrubím ji přivádějí k turbínám, které vyrábějí elektřinu. Velké bílé trubky rozvádějí vodu či páru po celém komplexu, který se rozkládá na ploše asi 70 kilometrů čtverečních. Potrubí je umístěno na pilotech, aby se pod ním mohla pohybovat zvířata, a jsou zde dokonce místa, která umožňují volně procházet žirafám. Ty ráno snídají mezi stromy v blízkosti budov geotermálního komplexu. „Bez geotermální energie by tato země jen velmi těžko pokryla svou poptávku po elektřině,“ říká Mangi.

Evropská investiční banka je jedním z největších podporovatelů geotermálních aktivit v Keni. Od 80. let minulého století zde uskutečnila několik velkých investic. Naposledy v roce 2017 financovala další vrty a systémy pro shromažďování páry v lokalitě Olkaria. Banka podpořila také největší větrnou farmu v Africe, jež se nachází v horké a suché části severní Keni u jezera Turkana. **V roce 2014 podepsala smlouvu o úvěru pro tuto větrnou farmu ve výši 225 milionů eur, a výrazně tak posílila důvěru v tento deset let trvající projekt a jeho financování. Evropská unie přispěla na projekt částkou 25 milionů eur ze svěřeneckého fondu EU pro infrastrukturu v Africe.** Oblast, v níž se nyní nachází více než 300 větrných turbín, dodává elektřinu pro více než milion domácností.

Anna Mwangi, která pracuje v lokalitě Olkaria jako specialista na geofyziku a aktivně mentoruje mladé ženy v oblasti energetiky, je přesvědčena, že právě v tomto odvětví se mohou ženy dobře prosadit. Začleňování je podle ní velkým tématem keňské společnosti a průmyslu, protože stále více žen se zasazuje o rovné zacházení a rovné pracovní příležitosti. Paní Mwangi pracovala téměř 15 let pro vládní energetickou společnost Kenya Electricity Generating Co. Během této doby došlo ke změnám v přístupu k genderovým otázkám a tento vývoj rozhodně není u konce. „Keňa zaujala přední pozici nejen v oblasti energetiky, ale také pokud jde o lepší postavení žen v tomto odvětví a uznání jejich kvalit,“ říká.

Inovace pro přístup k potravinám

Celá řada nových keňských společností přijímá strategie k zajištění rovnosti žen a mužů a uznává nutnost dalších sociálních a environmentálních opatření. Společnost Cold Chain, která od srpna 2023 provozuje moderní chladírenský závod v lokalitě Tatu asi 40 kilometrů od Nairobi, uplatňuje moderní politiku zelené energie a má také společenský plán směřující k posílení postavení žen. Firma ženám nabízí, aby se věnovaly kariéře v jakékoli složce jejího provozu. Podporuje také vytváření pracovních míst pro znevýhodněné vrstvy společnosti. Její zářivě čistý areál byl postaven z energeticky úsporných materiálů a je největším chladírenským skladem svého druhu na kontinentu mimo Jihoafrickou republiku.

Evropská investiční banka podepsala v roce 2021 s fondem, který závod ve městě Tatu postavil, dohodu o kapitálové investici ve výši 15 milionů eur. Tento fond s názvem ARCH Cold Chain

Solutions East Africa buduje chladírenské sklady na různých místech východní Afriky. Získal přitom podporu investičního nástroje financovaného členskými státy Evropské unie. Tato operace je rovněž důležitou součástí úsilí Keni o podporu jednoho z hlavních cílů udržitelného rozvoje OSN – ukončení hladu. V některých částech Afriky se více než 50 % potravin zkazí dříve, než je lze spotřebovat, protože chybí chladírenské kapacity. Po uvedení do

“ Jsem opravdu hrdý na to, že se na tom mohu podílet ”

plného provozu bude společnost Cold Chain skladovat banány, jablka, avokáda, drůbež a další rychle se kazící potraviny. Ochrání tak produkty pro restaurace a zároveň pomůže nejrozdílnějším farmaceutickým společnostem, zejména těm, které skladují vakcíny proti onemocnění covid-19.

„Nejistota ohledně dostupnosti potravin způsobuje keňské společnosti celou řadu problémů. Je zde zároveň velký nedostatek chladírenských kapacit,“ říká vedoucí závodu v Tatu Geoffrey Emungat, když se prochází po rozlehlém skladu. „Vláda a soukromý sektor skutečně usilovně pracují na odstranění rizik spojených se skladováním a přepravou potravin. Náš závod ale chce mít také dobrý vliv na společnost a klima. Jsem opravdu hrdý na to, že se na tom mohu podílet.“

Inovace podporující inkluzivní společnost

Dalším podnikem, který expanduje a zároveň má pozitivní vliv na společnost, je firma Vert, která zpracovává mango ve městě Machakos, asi hodinu jízdy od Nairobi. Společnost získala úvěr od keňského finančního ústavu Equity Bank, který je jedním z hlavních podporovatelů malých farem. **Tato keňská banka podepsala v roce 2019 dohodu s Evropskou investiční bankou o úvěru ve výši 25 milionů eur a v roce 2020 další dohodu v objemu 25 milionů eur.** Součástí těchto operací byly i granty Evropské unie a operace proběhly v rámci nástroje pro zemědělský hodnotový řetězec. Tento program, podporovaný Evropskou unií, pomáhá s modernizací zemědělských podniků. Zlepšuje provoz drobných zemědělců, podporuje inkluzivní společnost a pomáhá mladým lidem.

Společnost Vert dodává zboží velkým výrobcům džusů, jako je například Coca-Cola, a prodává také sortiment sušeného ovoce. Spolupracuje s více než 5 000 malých farem. K zajištění ekologické stránky svého provozu používá jako palivo do kotlů semínka a mangové slupky a využívá také solární panely, jež snižují závislost firmy na národní elektrické síti. Prioritou společnosti je zaměstnávání žen a spolupráce s farmami vedenými ženami. „Keňa vytváří prostředí, které pomáhá ženám více se zapojit do ekonomiky a ukázat, co v nich je,“ říká výkonná ředitelka společnosti Vert Jane Maina.

Inovativní pojištění pro nejmenší farmáře

Jednou ze společností, které chtějí růst díky inovacím a řešení nejpálčivějších společenských problémů, je společnost Pula, která nabízí pojistné produkty pro nejmenší farmáře. Majitelé drobných farem často postrádají jakýkoli systém podpory. Zároveň se ale potýkají s nepředvídatelnými srážkami, vedry a suchem, které způsobuje změna klimatu. „Zaměřujeme se na lidi, pro něž je zemědělství prostředkem

PODROBNĚ O KENI

obživy a kteří pěstují plodiny pro svou každodenní spotřebu. Příležitostně prodávají část své produkce, aby měli prostředky na školné nebo na běžný chod domácnosti," říká Faith Kinuthia, která působí jako ředitelka terénních operací v Pule. „Pojištění pomáhá tyto farmáře ochránit před celou řadou rizik, jako je nedostatek srážek či škůdci a choroby. Pokud farmu napadnou škůdci a zničí úrodu, nezůstane farmáři nic. Farmáři čelí mnoha změnám, které s sebou přináší změna klimatu.“

Drobní farmáři představují v Keni jednu z největších složek místní pracovní síly. Zemědělství je přitom hlavním zdrojem hospodářské činnosti, zaměstnanosti a vývozu. Zaměstnává více než 40 % obyvatel, na venkově dokonce 70 %, a tvoří více než 30 % hrubého domácího produktu Keni. Dominick Wanyoike provozuje v okrese Nakuru malou farmu, která se zaměřuje na pěstování kukuřice. V této geografické oblasti působí převážně drobní farmáři hospodařící na méně než pěti hektarech. „Pro pojištění jsme se rozhodli po roce poznamenaném absencí obvyklých srážek," vysvětluje Wanyoike. „Úroda byla nakonec velmi slabá a náš už beztak těžký život dále komplikovala stále častější sucha.“

Společnost Pula uvedla své pojistné produkty pro drobné farmáře na keňský trh v roce 2015 a rozšiřuje je do dalších zemí regionu. Společnost započítává pojistné do nákladů na osiva a hnojiva, nebo nabízí pojištění prostřednictvím veřejných dotací. Díky tomu mohou farmáři získat potřebné pojištění za nízkou cenu. Náhrada se vyplácí, pokud výnosy nedosáhnou určité úrovně. **Společnost Pula získala podporu z fondu rizikového kapitálu Tlcom Africa Fund, který se zaměřuje na technologické společnosti ve fázi expanze. Klíčovým investorem fondu Tlcom je Evropská investiční banka. Ta v roce 2016 podepsala investiční smlouvu v hodnotě 10 milionů eur a nyní zvažuje další investici, která by pomohla více novým africkým podnikům. Investice je součástí nástroje Boost Africa, který financuje Evropská komise.**

Inspirace ke změně keňské dopravy

Změna klimatu, která má tak negativní dopady na drobné farmáře, je zároveň důležitým faktorem při uvažování o stěžejním projektu v hlavním městě Keni – novém systému autobusové dopravy a jeho plně elektrifikované lince. Silnice v Nairobi jsou často ucpané a v dopravních špičkách se na nich tvoří dlouhé kolony. Jezdí zde přitom jen několik městských autobusů, nejsou zde žádné tramvaje ani metro a železnice funguje jen na okraji města. Většina lidí tak raději používá soukromé minibusy nebo autobusy zvané matatu, případně vlastní auta. S rostoucím počtem obyvatel narůstají ve městě i dopravní zácpy, dojezdová doba, hluk a znečištění ovzduší. „Vláda nedočkavě vyhlíží zlepšení situace v autobusové dopravě," říká silniční inženýr z dopravního podniku metropolitní oblasti Nairobi Joseph Kochalle. „Obyvatelé Nairobi mají velký problém dostat se domů nebo si vůbec plánovat cestu.“

Jednoho večera stojí Carlyne Omondi na kraji rušné silnice v centru Nairobi a čeká, až se po celodenní práci vydá na dlouhou cestu domů do chudinské čtvrti Kibera. Zatímco hledá autobus, projíždějí těsně kolem ní auta, dodávky a velké nákladní vozy. Stejně jako většina obyvatel, kteří dojíždějí za prací, čeká paní Omondi v dlouhých frontách a v nebezpečných podmínkách, aby se svezla v matatu, které je často staré, rozvrzané a nepohodlné. „Lepší autobusy a doprava by pro mě byly velkým krokem kupředu," říká.

“ Pro pojištění jsme se rozhodli po roce poznamenaném absencí obvyklých srážek ”

NIKDY JE NEOPUSTÍME

Od nemocnic až po dopravu – podpora unijní banky pomáhá ukrajinským městům v boji o udržení přístupu k vodě, elektřině, vytápění a zdravotní péči

Když měla Maria Bobkova popsat útrapy spojené s prací v ukrajinské nemocnici během války, nevěděla, kde začít. „Problémy jsou úplně všude, od vchodu do nemocnice v přízemí až po střechu,“ říká 71letá Maria Bobkova, která je vedoucí lékařkou nemocnice č. 8 v Oděse. „Jsme velká nemocnice s mnoha budovami. A všechny potřebovaly opravit.“

Přístavní město Oděsa, které se nachází na jižním pobřeží Ukrajiny, bylo jedním z prvních míst bombardovaných při ruské invazi v únoru 2022. Nemocnice zde mají problémy udržet v chodu dodávky elektřiny, zásobování i zdravotnický personál. Taková zařízení, jako je nemocnice č. 8, jež byla postavena v roce 1964 a nikdy neprošla rekonstrukcí, ale vyžadovala celou řadu oprav už před válkou. Ve snaze pomoci Marii a jejím kolegům s těmito problémy **poskytl rozvojový útvar Evropské investiční banky EIB Global úvěr ve výši 600 000 eur na rekonstrukci polikliniky nemocnice č. 8**, která je známa svým vysoce kvalifikovaným personálem. V červenci 2023 tak nemocnice dokončila hlavní opravy, nakoupila nový nábytek, opravila základy, přistavěla specializované prostory, nové zdroje energie, zateplila stěny a vyměnila zatékající střešní krytinu. K zajištění dodávek elektřiny během výpadků způsobených válkou byly nainstalovány výkonné generátory. „Máme tu teď úplně jinou nemocnici,“ říká Maria Bobkova. „Mnoho lidí nevěřilo, že by takové změny byly během války možné.“

Řada měst má problémy se zásobováním

Evropská investiční banka každý měsíc od začátku války schvaluje nouzové financování projektů po celé Ukrajině. Zaměřuje se přitom na infrastrukturu, jako jsou elektrická vedení, systémy vytápění, dodávky vody, nemocnice, školy, silnice, železnice, tramvaje, mosty a komunitní centra. Válka vážně narušila přístup obyvatel k vodě, elektřině, vytápění, zdravotní péči, vzdělávání a sociálním službám. Celá řada měst na východě země, kde probíhají intenzivní boje, má problémy s dodávkami vody, tepla i elektřiny.

„Není pro mne snadné mluvit s jednotlivými starosty, protože si nikdy nejsem jistá, jak špatně na tom jejich město vlastně je,“ říká vedoucí úvěrová pracovnice Evropské investiční banky Violaine Silvestro von Kameke, která se podílí na projektech pro Ukrajinu a je tak pravidelně ve styku se starosty mnoha ukrajinských měst. „Starostové se při našich rozhovorech často schovávají v krytech nebo si hlídají, aby nebyli poblíž oken. Někdy zase kontrolují, zda je v bezpečí jejich rodina. Stává se, že když spolu mluvíme, zazní náhle poplach a oni se musí narychlo přesunout do krytu. Říkám jim, jak obdivuji jejich houževnatost, a slibuji, že je nikdy neopustíme.“

Nový investiční fond pro prioritní odvětví

Nejnovější pomoc Evropské investiční banky se soustředí na specializovaný investiční nástroj nazvaný Fond EU pro Ukrajinu. Tento fond pomáhá ve všech odvětvích, včetně investic rizikového kapitálu pro soukromý sektor. **Členské státy EU přislíbily věnovat do tohoto fondu EIB Global více než 400 milionů eur** pro odvětví, jako je zdravotnictví, doprava, školství, kybernetická bezpečnost, kritická sociální infrastruktura a soukromý sektor. Další pomoc Evropské investiční banky Ukrajině zahrnuje: balíček úvěrových záruk schválený v roce 2023, který Evropské investiční bance umožní poskytnout

“ Mnoho lidí nevěřilo, že by takové změny byly během války možné ”

nové financování ve výši 100 milionů eur; technickou podporu v hodnotě 100 milionů eur na pomoc Ukrajině při přípravě projektů obnovy; **první balíček obnovy v hodnotě téměř 700 milionů eur ze začátku roku 2022** určený na okamžitou pomoc Ukrajině a podpořený zárukou Evropské unie; **částku ve výši 1,6 miliardy eur** vyčleněnou s podporou Evropské komise **na konci roku 2022** na nouzové opravy železničních tratí, silnic, mostů a široké škály městských budov a domů; a **částku ve výši 4 miliard eur na pomoc více než 6 milionům Ukrajinců, kteří jsou během války nuceni žít v jiných evropských zemích.**

„Neustále dostáváme od měst informace o tom, co je zapotřebí koupit, a snažíme se vymyslet, jak projekty zahájit a co je v dané chvíli nejdůležitější,“ vysvětluje vedoucí odborník na oblast dopravy v Evropské investiční bance István Heinczinger, který pomáhá ukrajinským městům modernizovat jejich vozové parky tramvají, metra, trolejbusů a autobusů. Od roku 2007 investovala banka do dopravních projektů na Ukrajině více než 2,7 miliardy eur a tato částka se v průběhu války dále zvyšuje.

Každodenní kontakt s odborníky OSN

Evropská investiční banka je při této práci v úzkém kontaktu s projektovými manažery Rozvojového programu OSN, kteří působí na Ukrajině. Mezi nimi je i Igor Kistěňov-Kavkazskij. Úvěroví specialisté nebo inženýři EIB jsou ve spojení s odborníky, jako je Kistěňov-Kavkazskij, každý týden, a někdo dokonce i každý den. „Naše práce na obnově země je klíčová pro stabilitu ukrajinského státu a také pro podporu ze strany obyvatel v těchto těžkých časech,“ říká Kistěňov-Kavkazskij, jehož technický koordinační tým OSN částečně sídlí v Kramatorsku v regionu Donbas na východě Ukrajiny, tedy jedné z hlavních oblastí, kde začala ruská invaze. „Musíme vše znovu rychle postavit.“

Dvěma z hlavních priorit při rekonstrukci a obnově jsou školy a děti. Úvěr ve výši 1 milionu eur od Evropské investiční banky pomohl opravit základní školu V.I. Vernadského ve městě Šyšaky ve středovýchodní oblasti Ukrajiny. Škola znovu otevřela své brány v září 2023 celkem 466 žákům, včetně dětí z rodin, které byly nuceny utéct před boji u východních hranic země. „Musíme být trpěliví,“ říká Inna Hamčuk, která pracuje jako učitelka dějepisu v další škole, jež byla opravena z prostředků Evropské investiční banky. „Všechny děti na Ukrajině mají právo na kvalitní vzdělání, ale to je tu teď těžké zajistit.“

MALÉ PODNIKY U VELKÉ ŘEKY

Egypt si klade za cíl získat milion nových malých podnikatelů, omezit dopravní zácpy ve velkých městech, rozšířit elektrickou dopravu a také lépe využívat vodu tekoucí v Nilu

Přátelé i rodina varovali RASHU MOHAMED, že otevřít si obchod s oblečením v době hospodářské krize je příliš riskantní. Ona už ale takový krok plánovala řadu let. Když jí byl schválen podnikatelský úvěr, neváhala. „Mnoho dalších Egyptčanů, jako jsem já, chce udělat totéž,“ říká Rasha Mohamed, která si v roce 2022 půjčila 100 000 egyptských liber (3 000 eur), aby si zhruba 40 kilometrů západně od centra Káhiry otevřela obchod, kde prodává moderní šaty, dětské oblečení a také abáje – dlouhé šaty, které nosí egyptské ženy a které jsou inspirovány tradičními kulturními vzory. „Lidé jen čekají na podobnou podporu. Bez finanční pomoci je totiž příliš obtížné něco takového udělat, zvláště v těžkých časech.“

Pracovní místa v malých a středních podnicích se na celkové zaměstnanosti v Egyptě podílejí téměř 75 %, a v případě hospodářských problémů je tedy ohroženo mnoho zdrojů obživy. V roce 2023 se země potýkala s rostoucím zadlužením, inflací a oslabující měnou. **Odpovědí bylo zaměření pomoci na malé podniky. Egypt chce v tomto desetiletí získat milion nových podnikatelů a podnikatelek tím, že mladým lidem nabídne školení a finanční poradenství.** Taková pomoc je ještě naléhavější poté, co mnoho lidí přišlo o práci během pandemie covidu-19.

Země Kleopatry, Tutanchámona a Velké pyramidy čelí všem výzvám, před nimiž stojí každá velká rozvojová země, od hledání práce pro rostoucí počet mladých lidí až po řešení dopadů změny klimatu a znečištění, které ji vyvolává. Egypt tyto překážky překonává investicemi do drobného podnikání a také pomocí velkých infrastrukturních projektů, jež zlepšují zásobování vodou, kanalizaci, zavlažování a zemědělství a snižují emise ze zastaralých továren a dopravních systémů.

Evropská investiční banka podpořila tyto projekty od roku 1979 investicemi ve výši více než 15 miliard eur, z nichž většina se opírala o granty nebo záruky Evropské unie. V říjnu 2023 se káhirská kancelář této unijní banky stala regionálním centrem, které obsluhuje severní Afriku a Blízký východ. Kancelář je klíčovou pobočkou útvaru EIB Global, který se soustředí na operace banky mimo Evropskou unii. Investice EIB se pohybují na škále od velkých vodovodních systémů až po úvěry, které egyptské banky následně poskytují drobným podnikatelům, jako je Rasha Mohamed, jejíž obchod je v konečném důsledku podpořen velkým úvěrem, který poskytla Evropská investiční banka specializované mikrofinanční instituci Banque du Caire.

Rozbití vazby mezi dopravou a znečištěním

Veřejný i soukromý sektor v Egyptě investují také do zelené transformace, oběhového hospodářství, obnovitelných zdrojů energie a moderních zemědělských postupů. V některých částech největších egyptských měst jsou nyní běžné k vidění recyklační kontejnery. Dokonce i bankomaty vyzývají uživatele, aby si netiskli účtenku a pomohli tak chránit planetu. „Všichni nakonec žijeme na stejné planetě, a chceme proto ukázat zbytku světa, že nám na ní záleží,“ říká Mohamed Wael Nasser, který zastává pozici vedoucího vývoje produktů ve velké egyptské tiskárně Roto House. Ta v roce 2020 uskutečnila s úvěrem 2,5 milionu eur od Bank of Alexandria rozsáhlou investici do snížení emisí z rozpouštědel ve svém závodě nedaleko

PODROBNĚ O EGYPTU

Káhiry. Financování společnosti Roto House bylo možné díky tomu, že **Evropská investiční banka schválila v roce 2018 pro Bank of Alexandria rámcový úvěr ve výši 20 milionů eur na pomoc malým podnikům a v roce 2023 podpořila podobný úvěr ve výši 15 milionů eur.** „Tento typ investice je sice velmi nákladný, ale pro nás výhodný,“ říká Nasser. „Když zákazníci vědí, že nám záleží na životním prostředí, pomáhá to našemu podnikání a přispívá to také k ochraně klimatu. My už ozonovou vrstvu nepoškozujeme.“

Změna klimatu a životní prostředí představují pro velká egyptská města, jako je Káhira, důležité téma. Jsou plánovány rozsáhlé plány rozsáhlé infrastrukturní projekty zaměřené na boj proti dopravním zácpám a znečištění v Káhiře i po celém Egyptě, včetně dalších elektrifikovaných linek metra, jedné z nejdelších elektrických jednokolejných tratí na světě, vysokorychlostního elektrovlaku a nového systému městské autobusové dopravy. Cílem je přesunout miliony obyvatel dojíždějících do práce z aut do veřejné dopravy. „Popravdě řečeno, metro je jedním z největších projektů v Egyptě,“ říká při čekání na vlak třetí linky káhirského metra trenér plavání Walid Al-Arif Billah, který nedávno dokončil vysokoškolské studium informatiky. **Tato linka, která je nejmodernější částí sítě, byla financována úvěrem ve výši 600 milionů eur od Evropské investiční banky.** „Metro se stalo pro všechny z nás velmi jednoduchým, bezpečným a praktickým dopravním prostředkem. A pak jsou tu ceny. Ceny jízdenek jsou pro většinu lidí stále velmi přijatelné.“

“ Mnoho lidí si dnes již v Káhiře nedokáže představit život bez metra ”

Káhirské metro bylo otevřeno v roce 1987 jako jedno z prvních svého druhu v Africe a na Blízkém východě. Několik linek podzemní dráhy přepraví denně miliony cestujících. Evropská investiční banka pomohla rozšířit celou řadu částí metra a již více než čtyřicet let pomáhá i s dalšími velkými dopravními projekty. **V roce 2021 banka oznámila, že během příštích pěti let investuje více než 1 miliardu eur do projektů metra a tramvajů v Káhiře a Alexandrii.** Linka číslo 3 si svou moderností nezádá s žádným metrem na světě – má klimatizaci, zabezpečení a osvětlení, moderní pokladny a oddělené vozy pro ženy. V roce 2023 banka pracuje na nové investici do rozšíření a modernizace linky 1 káhirského metra. „Mnoho lidí si dnes již v Káhiře nedokáže představit život bez metra,“ prohlašuje inženýr Ahmed Beltagui, který se v káhirské kanceláři Evropské unie zabývá energetikou a dopravou. „Z ekonomického hlediska je metro velmi důležité, protože omezuje dopravní zácpy a pomáhá lidem dostat se do zaměstnání. A ušetří také spoustu času. V Káhiře není snadné jezdit autobusem.“

Řešení pro Alexandrii

Alexandrie se potýká s podobnými problémy, pokud jde o dopravní zácpy a znečištění. Mnoho úzkých alexandrijských ulic je ucpaných auty, tříkolovými rikšami a žlutočernými taxíky ruské značky Lada. Železnice a tramvajová síť jsou staré a chátrají. Toto město s přibližně 5 miliony obyvatel je často plné turistů, což dále komplikuje mobilitu. „Pohybovat se po městě je problém, zejména v turistické sezóně, protože jsou všude auta,“ vysvětluje profesionální alexandrijský potápěč Walid Maneb u šálku čaje v restauraci poblíž pláže Shatby – jedné z mnoha dlouhých písčinych pláží ve městě. „Kvalitnější vlaky a tramvaje by tu všem hodně pomohly.“

Evropská investiční banka schválila v září 2023 úvěr ve výši 750 milionů eur na obnovu téměř 22 kilometrů příměstských tratí v Alexandrii. Součástí projektu byl i nákup nových vagonů, modernizace stanic, instalace nových kolejí a přestavba dieselových motorů na elektrický pohon. Již dříve,

konkrétně v roce 2020, poskytla evropská banka úvěr ve výši 138 milionů eur na modernizaci 13,8 km dlouhé elektrické tramvajové trati v Alexandrii, jejíž součástí bylo i pořízení nových tramvajových souprav. Město provozuje více než 30 kilometrů tramvajových tratí pocházejících z 60. let 19. století a na mnoha místech vyžaduje systém modernizaci. „Potřebujeme v Alexandrii omezit automobilovou dopravu. Problémy ale musíme řešit z mnoha různých úhlů pohledu,“ říká generální ředitelka pro ekonomické plánování v egyptském úřadu pro plánování dopravy Fatma Rashad, zatímco popojíždí se skupinou globálních rozvojových partnerů zastaralým dieselovým vlakem na stárnoucí a hrbolaté příměstské trati, jež bude v několika příštích letech nahrazena novými kolejemi. „Máme před sebou ještě dlouhou cestu, ale jsem optimistka a věřím, že se v blízké budoucnosti dočkáme velkého omezení dopravy i znečištění.“

Dar řeky Nilu

Dalším palčivým problémem infrastruktury v Alexandrii i v celé zemi je nedostatek vody. Její zásoby negativně ovlivňují takové faktory, jako je rostoucí populace, změna klimatu, znečištění a regionální konflikty. Egypťané jsou z 90 % závislí na Nilu jako zdroji pitné vody a vody pro zavlažování. Egypt je ostatně někdy nazýván „darem Nilu“, protože bez této řeky by většina země byla jen poušť. Celosvětově je dnes Egypt jednou ze zemí nejvíce postižených nedostatkem vody. Úroveň vodních zdrojů na osobu se pohybuje výrazně pod světovým průměrem.

Evropská investiční banka patří mezi největší investory do vodohospodářských projektů na světě a jen v Egyptě poskytla tomuto sektoru úvěry v objemu více než 1 miliardy eur. **V roce 2018 schválila Evropská unie grant ve výši 25 milionů eur a Evropská investiční banka podepsala s Egyptem smlouvu o úvěru ve výši 214 milionů eur, jehož účelem je snížit znečištění v deltě Nilu** a zlepšit zásobování vodou, hygienické podmínky a zpracování odpadu. Tato investice je známá jako projekt sanace kitchenerské stoky. Tuto stoku, která je jednou z nejznečištěnějších v Egyptě, tvoří zhruba sedmdesátikilometrová řada čistíren odpadních vod procházející městy nedaleko Středozemního moře. Plán na vyčištění této stoky a zamezení odtoku znečištěné vody do moře je součástí programu Evropské unie na zlepšení stavu vod v mnoha středomořských zemích. „Voda je důležitá pro každého, ale v Alexandrii zvláště,“ říká potápěč Maneb. „Jen se rozhlédněte kolem sebe – čistá voda nám dává práci, živí nás a láká miliony turistů.“

„Musíme investovat do planety“

Mohamed Wael Nasser, který pracuje jako vedoucí vývoje produktů v tiskárně Roto House, jež se nachází v gízské průmyslové zóně asi 40 kilometrů západně od Káhiry, podotýká, že jeho kolegové jsou někdy už unavení z toho, jak často mluví o důležitosti čisté vody pro Egypt nebo o životním prostředí a boji proti globálnímu oteplování. Nasser byl zástupcem společnosti na konferenci OSN o změně klimatu v roce 2022. Vidí, nakolik je zanedbávána kvalita vody v Nilu, že země dováží většinu potravin a také že její hospodářství a zemědělství jsou ohroženy změnou klimatu více než většina ostatních zemí. „Doufám, že další společnosti půjdou v našich klimatických stopách a že i ostatní uvěří v ochranu naší planety,“ dodává Nasser, jehož společnost je jednou z největších egyptských firem podnikajících v oblasti označování a potisku obalů. „Musíme investovat i do naší planety. Musíme zajistit, aby byla v pořádku.“

Nasser osadil střechu závodu Roto House řadami solárních panelů, ze kterých firma získává více než 10 % své spotřeby elektrické energie. Nový čistící systém společnosti, který sestává z nádrží, trubek a ventilačního potrubí, odstraňuje škodlivé chemické výpary ještě před jejich uvolněním do ovzduší. Systém také snižuje zápach chemikálií v závodě a pomáhá předcházet dýchacím potížím.

PODROBNĚ O EGYPTU

Poslední úvěr pro Bank of Alexandria ve výši 15 milionů eur v roce 2023 se podobá úvěru, který stál za všemi ekologickými vylepšeními společnosti Roto House. Tento úvěr, který byl poskytnut v rámci nástroje pro financování zelené ekonomiky, má pomoci egyptským podnikům využívat zelenou energii. Oba úvěry pro Bank of Alexandria zahrnovaly také granty technické pomoci Evropské unie směřující k urychlení ekologických investic.

Podpora začleňování a mikrofinancování

Banque du Caire je jedním z největších poskytovatelů mikrofinancování v zemi. Podporuje začleňování, rozvoj komunit a posilování podnikatelských dovedností. Evropská investiční banka podepsala s Banque du Caire v únoru 2023 smlouvu o úvěru ve výši 70 milionů eur, jenž má této instituci pomoci poskytnout více úvěrů menším podnikatelům, kteří mají v regionech Káhiry a Alexandrie problém získat financování. Někdy je mikrofinanční půjčka schválena, i když pro ni není žadatel plně způsobilý. Záleží na schválení ze strany terénního pracovníka. Terénní pracovníci ověřují bonitu žadatelů tím, že oslovují jejich přátele a sousedy a prověřují celou řadu dokumentů.

Sherif Sayed si vzal v lednu 2023 u Banque du Caire půjčku ve výši 70 000 egyptských liber (2 100 eur) a otevřel si díky ní větší kavárnu. Ta se nachází se v novém pouštním městě, které nese název Město 6. října a je domovem studentů, mladých lidí a nově příchozích z takových zemí, jako je Sýrie nebo Irák. Sayedův nový podnik se jmenuje Mountain Wolves (Zeaab El-Gabal) Coffeeshop a je pojmenován podle známého egyptského televizního seriálu, který vyobrazuje život a tradice jižní části Egypta, kde Sayed vyrůstal. Pro obyvatele tohoto hornoegyptského regionu je neskutečné získat půjčku, protože jsou považováni za rizikovější než lidé z větších měst, jako je Káhira nebo Alexandrie. Pro Sayeda je tato půjčka již druhou půjčkou od Banque du Caire. V jeho nové kavárně pracují čtyři zaměstnanci a je zde místo pro zhruba šest desítek lidí. „Malé projekty, jako je ten můj, jsou zárodkem velkého podnikání,“ říká Sayed. „Pokud se malým firmám podaří najít financování, stanou se z nich jednoho dne velké společnosti. Všichni začínáme od nuly. Nikdo nezačíná rovnou ve velkém.“

„ Čistá voda nám dává práci, živí nás a láká miliony turistů „

ZELENÝ FAKTOR X

Rozsáhlá finanční operace zaměřená na modernizaci železnice mezi městy Bělehrad a Niš podpoří regionální spojení, obchod, růst i integraci do EU

Dlouholetý sen o plynulé jízdě vlaků přes západní Balkán by se mohl brzy stát skutečností. **Finanční balíček EU ve výši 2,2 miliardy eur pro úsek Bělehrad–Niš na srbské železniční trati Koridor X dokládá, že region je na správné cestě.** Díky těmto prostředkům bude cesta vlakem mezi těmito dvěma srbskými městy trvat méně než dvě hodiny a soupravy zde budou dosahovat rychlosti až 200 km/h. V současné době trvá tato cesta po železnici nejméně šest hodin a autem přibližně polovinu. „Když byla trať v roce 1884 postavena, trvala cesta osm hodin. Nyní zabere šest a půl hodiny,“ uvedl srbský prezident Aleksandar Vučić při prezentaci financování EU v Bělehradě v únoru 2023. „Za 130 let se vlastně nic nezměnilo. Nyní ale s pomocí Evropské unie měníme celé Srbsko.“

Ve vlaku z Bělehradu do Niše byl za přítomnosti představitelů srbské vlády, Evropské unie a Evropské banky pro obnovu a rozvoj **zpečetěn první investiční grant ve výši 82,8 milionu eur sjednaný mezi Evropskou investiční bankou a srbským ministerstvem výstavby, dopravy a infrastruktury.** Evropská unie poskytne granty ve výši až 598 milionů eur, což je dosud největší příspěvek EU na jeden projekt v Srbsku. **Součástí balíčku je také úvěr Evropské investiční banky ve výši 1,1 miliardy eur a úvěr v hodnotě 550 milionů eur od Evropské banky pro obnovu a rozvoj.**

„Tento projekt jsme vybrali, protože může změnit život obyvatel jižního Srbska, a tím i celý region,“ prohlásil evropský komisař pro sousedství a rozšíření Olivér Várhelyi. „Tato trať by měla přinést růst a pracovní místa a přilákat tak investice do oblastí, kde jsou nejvíce potřeba – na jih Srbska,“ dodal Várhelyi. „To vše by mělo znamenat i přerod Srbska a celého regionu.“

Udržitelná podpora místních partnerů a ekologických projektů

Očekává se, že nová železnice bude po svém dokončení sloužit více než 2,3 milionu cestujících ročně a přepraví 9,4 milionu tun nákladu. Vzniknou tak nové příležitosti pro podnikání a pracovní místa.

EIB Global, jako útvar unijní banky pro operace mimo Evropskou unii, schválil pro tuto rozsáhlou investici, která oživuje klíčové spojení mezi Evropskou unií a západním Balkánem a propojuje střední Evropu s řeckou Soluní a bulharskou Sofií, částku 1,1 miliardy eur. Jde o součást hospodářského a investičního plánu Evropské unie pro západní Balkán v hodnotě 30 miliard eur, jehož cílem je mobilizovat investice do dopravy, energetiky a ekologické a digitální transformace, a zajistit tak udržitelný růst a pracovní místa odpovídající třetině HDP daného regionu.

Evropská investiční banka investovala do železničního sektoru více než 1,2 miliardy eur. Díky tomu se stala jedním z největších poskytovatelů finančních prostředků v odvětví dopravy v regionu a zároveň podpořila hospodářskou spolupráci a konektivitu.

// Nyní s pomocí Evropské unie měníme celé Srbsko //

Bezpečnější, ekologičtější a efektivnější cestování po Srbsku

Obnova trati mezi Bělehradem a Niší zkvalitní propojení Srbska s ostatními evropskými železničními sítěmi. Umožní rychlejší nákladní dopravu a výrazně zkrátí dobu cesty do školy či zaměstnání. Protože je železnice ekologický šetrný druh dopravy, přispívá její modernizace také k čistšímu životnímu prostředí. „Modernizace drážní infrastruktury a zvýšení bezpečnosti a efektivity železniční dopravy je jednou z našich priorit na západním Balkáně a zároveň klíčovým faktorem hospodářského rozvoje regionu,“ uvedl ředitel EBRD pro západní Balkán Matteo Colangeli. „Na srbské železnice se zaměřujeme dlouhodobě. Jsme proto rádi, že můžeme na tomto přelomovém projektu spolupracovat s Evropskou unií a Evropskou investiční bankou.“

Cílem dopravních projektů financovaných Evropskou unií v Srbsku je zlepšit spojení a posílit tím hospodářskou integraci – Srbska do regionu a regionu do Evropské unie. Projekty přispívají k reformě železniční dopravy a k zavádění moderní a nákladově efektivní silniční infrastruktury.

PO ZEMĚTŘESENÍ

Maroko investuje do nové školské infrastruktury a řeší sociální nerovnosti ve venkovských oblastech poničených zemětřesením

Na začátku září 2023 otřáslo marockým regionem Al Haouz zemětřesení o síle 6,8 stupně. Zničeno při něm bylo 50 000 domů a vážně poškozeno 1 000 škol, z nichž mnohé bylo později nutné zbourat. Učitelé a studenti ve venkovských oblastech, které katastrofa postihla nejvíce, přišli o své domovy a byli nuceni přespávat v silně poškozených školních budovách, které byly ostatně dosti zchátralé již před zemětřesením. Ačkoli Maroko vydává na vzdělávání přibližně 5 % svého hrubého domácího produktu, současné zdroje nestačí na údržbu, modernizaci a rozšíření sítě 8 022 základních škol, zejména ve venkovských oblastech.

Marocký stát již dříve plánoval vybudovat novou infrastrukturu v rámci celostátního úsilí o zlepšení kvality vzdělávání v odlehlých oblastech, jako je pohoří Atlas, které zaostávají ve studijních výsledcích za zbytkem země. Po nedávném zemětřesení nyní Ministerstvo školství urychluje proces podávání žádostí o stavební povolení, aby rekonstrukce mohla začít už před koncem roku 2023. „Tento projekt přináší zásadní změnu do marockého systému vzdělávání,“ prohlašuje vedoucí architekt Didier Bosman, který pracuje na financování projektu Evropskou investiční bankou. „Jednou z hlavních priorit marockého ministerstva školství je vyrovnat rozdíly mezi městskými a venkovskými oblastmi.“

Evropská investiční banka poskytla Maroku půjčku ve výši 102,5 milionu eur na výstavbu 150 komunitních škol a na zajištění nezbytné infrastruktury, jako je vybavení škol, internáty a doprava. **Veškeré prostředky budou nyní přesunuty do oblastí, které zemětřesení zasáhlo nejvíce. V říjnu 2023 přislíbila Evropská investiční banka vyčlenit v příštích třech letech 1 miliardu eur na program obnovy Maroka po zemětřesení.**

Na pomoc při plánování investic získalo Maroko také **dodatečný grant ve výši 650 000 eur v rámci Iniciativy EIB pro hospodářskou odolnost**, což je fond, který podporuje odolný a inkluzivní růst v jižním sousedství Evropy a na západním Balkáně. Z této částky bude hrazena technická pomoc při plánování projektu, včetně hloubkové studie potřeb a problémů venkovských škol. Studie bude pak sloužit jako rámcový plán pro budoucí vzdělávací projekty v zemi.

Zjišťování vzdělávacích potřeb

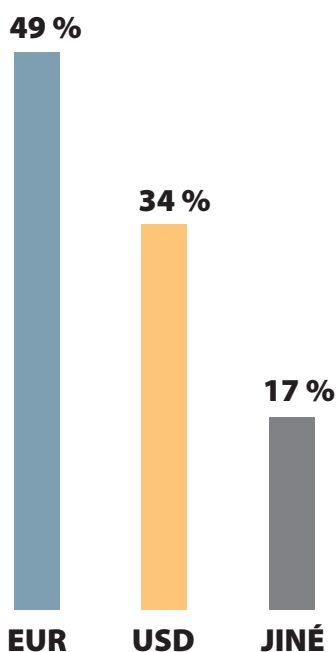
Před zahájením stavebních prací se tým technické pomoci EIB ve snaze lépe porozumět konkrétním problémům vydal navštívit více než 30 komunitních škol, například školu Eghrem N'ougdal ve městě Warzazát a École Vivante v údolí Ait Bouguemez v pohoří Atlas. Maroko obdrželo také další úvěr ve výši 9 milionů eur z investiční platformy sousedství; účelem tohoto úvěru je posílit zdroje vzdělávání a zlepšit výuku. „Ačkoli je v Maroku v oblasti vzdělávání stále co zlepšovat, dají se zde najít i úspěchy,“ říká. „V horském regionu vybuodovala žena s finanční pomocí ministerstva školství základní školu s třídami uzpůsobenými pro postižené děti. Byla přítom tak úspěšná, že později založila dokonce vysokou školu, aby se studenti mohli dále vzdělávat. To je přesně to, co bychom chtěli vidět v celé zemi.“

KDE SE BEROU PENÍZE

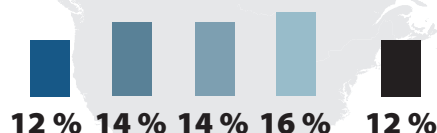
Evropská investiční banka, která je z hlediska objemu vydaných dluhopisů a poskytnutých úvěrů největší mnohostrannou finanční institucí na světě, získala v roce 2023 na mezinárodních kapitálových trzích finanční prostředky v objemu 49,8 miliard eur, z čehož 14,6 miliard eur tvoří zelené dluhopisy (CAB) nebo dluhopisy zaměřené na udržitelnost (SAB). Emise banky jsou cíleny na investory, kteří zpravidla nemají zájem o investice v Evropě, ale nepřímo přispívají na evropské projekty tím, že investují do dluhopisů EIB.

Banka vydala dluhopisy v 16 různých měnách, přičemž většina je denominována v základních měnách, tedy v eurech a amerických dolarech. Diverzifikované zdroje a doby splatnosti zajišťují flexibilitu její strategie financování. Denominace ve více měnách zároveň EIB umožňuje výplatu v některých lokálních měnách.

EMISE PODLE MĚNY

SEVERNÍ, STŘEDNÍ A JIŽNÍ AMERIKA

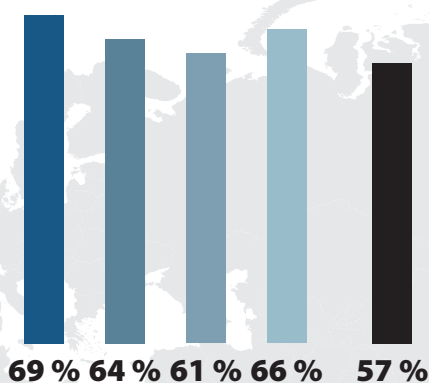
EKOLOGIČTĚJŠÍ BLOCKCHAIN

Evropská investiční banka vydala první **blockchainový dluhopis Climate Awareness Bond** a učinila tak další krok v rozvoji udržitelných kapitálových trhů. Dvouletá emise v hodnotě 1 miliardy švédských korun (87 milionů eur) využívá unikátní technologii blockchainu, kterou vyvinula divize korporátního a investičního bankovníctví Crédit Agricole společně se stockholmskou Skandinaviska Enskilda Banken. Dluhopisová platforma je založena na protokolu Proof of Climate awaReness. Tento protokol spotřebovává méně energie než srovnatelné systémy nebo systémy bez blockchainu. Motivuje rovněž účastníky k tomu, aby zlepšili ekologickou stopu své obchodní infrastruktury.

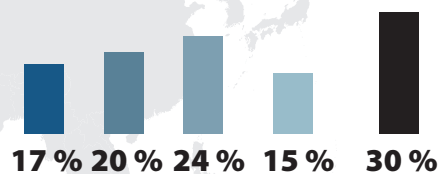
„Technologie blockchainu může nabídnout trhům s dluhopisy řadu potenciálních výhod,“ říká vedoucí pracovník pro financování v Evropské investiční bance Xavier Leroy. „Každá výplata kuponu zpravidla zahrnuje velký počet duplicitních výpočtů na straně emitentů, investorů a zprostředkovatelů a může být předmětem dlouhých jednání. V blockchainu je celý proces transparentní a mnohem rychlejší.“

Tato transakce navazuje na tři předchozí průlomové blockchainové emise Evropské investiční banky, včetně prvního digitálního dluhopisu na veřejném blockchainu v roce 2021, prvního digitálního dluhopisu na soukromém blockchainu v roce 2022 a prvního dluhopisu v librách šterlinků vydaného v roce 2023.

EVROPA

ASIE

BLÍZKÝ VÝCHOD A AFRIKA

■ 2020 ■ 2021 ■ 2022 ■ 2023

■ **Dluhopisy Climate Awareness Bonds/Sustainability Awareness Bonds v roce 2023**

KLÍČOVÉ BODY OPERAČNÍHO PLÁNU SKUPINY PRO OBDOBÍ 2024–2026

- **Zelená transformace a obnova Ukrajiny**
- **Více partnerství po celém světě**
- **Výzkum a vývoj v oblasti technologií a energetiky**
- **Větší důraz na dovednosti a odbornou přípravu**
- **Více digitalizace k modernizaci bankovních postupů**
- **Odhadované maximální úrovně financování: 95 miliard eur v roce 2024, 93 miliard eur v roce 2025 a 85 miliard eur v roce 2026.**

V rámci Evropské unie budou našimi prioritami v letech 2024–2026 ekologická a digitální transformace, regiony soudržnosti a země nejvíce postižené invazí na Ukrajinu, včetně milionů Ukrajinců, kteří jsou během války nuceni žít v jiných zemích.

Mimo Evropskou unii zintenzivní úvar EIB Global své aktivity na pomoc Ukrajině při odstraňování válečných škod prostřednictvím fondu EU4Ukraine, který bude doplněn technickou pomocí v hodnotě 100 milionů eur. EIB Global bude pokračovat v navazování dalších partnerství po celém světě s cílem posílit vliv své činnosti a bude investovat do digitálních technologií, opatření v oblasti klimatu, energetiky, dopravy, výzkumu, zdravotní péče a vzdělávání.

Vzhledem k rostoucímu významu ekonomické bezpečnosti a strategické nezávislosti se budeme intenzivně věnovat výzkumu a vývoji v oblasti technologií a energetické účinnosti. Evropská investiční banka převezme více rizika, aby zajistila podporu inovativních odvětví a projektů s vysokou hodnotou. Očekáváme, že v letech 2023 až 2027 budeme investovat 45 miliard eur na pomoc projektům REPowerEU. Tento investiční program má zajistit nezávislost Evropy na ruské ropě a plynu.

Evropský investiční fond, který nabízí finanční prostředky pro malé a střední podniky a aktivity v oblasti infrastruktury, bude podporovat ekologickou a digitální transformaci, přičemž se bude stále více zaměřovat na dovednosti a odbornou přípravu.

Poradenské služby, které rozvíjejí trh s novými technologiemi a zkvalitňují naše projekty, budou více sladěny s naší finanční činností. Banka by tak měla být schopna nalézt více příležitostí pro svou činnost.

Vysoká úroveň finanční aktivity skupiny EIB pomůže stabilizovat a rozšířit její rozvahu. Očekává se, že od roku 2024 se bude postupně zvyšovat čistý přebytek banky, k čemuž přispějí vysoké úrokové sazby.

Banka se snaží zefektivnit své operace a zkrátit dobu potřebnou k dokončení projektů financování pro své klienty. Zkoumají se způsoby, jak celý proces zefektivnit a urychlit. Důležitou součástí této snahy bude digitalizace.

Skupina EIB očekává, že maximální objem financování v roce 2024 bude činit 95 miliard eur, v roce 2025 přibližně 93 miliard eur a v roce 2026 85 miliard eur. Tyto vysoké investice nám umožní posílit ekonomiku Evropské unie a čelit rostoucím globálním výzvám souvisejícím se změnou klimatu.

Celý operační plán na období 2024–2026 najdete na adrese
www.eib.org/en/publications

SPRÁVA A ŘÍZENÍ

EIB je jednak subjektem Evropské unie nesoucím odpovědnost vůči členským státům a také bankou, jež při rozhodování, řízení a kontrole uplatňuje nejlepší použitelnou bankovní praxi.

Rada guvernérů sestává z ministrů vlád každého z 27 členských států, zpravidla ministrů financí. Guvernéri vydávají obecné směrnice týkající se úvěrové politiky banky a jednou ročně schvalují její roční účetní výkazy. Rozhodují o zvýšení kapitálu a o účasti banky na financování operací mimo Evropskou unii. Jmenují také správní radu, řídicí výbor a výbor pro audit.

Správní rada rozhoduje o úvěrech, programech vydávání dluhopisů a dalších otázkách financování. Schází se zpravidla desetkrát ročně, aby zajistila fungování banky v souladu se smlouvami EU, vlastním statutem banky a všeobecnými směrnicemi stanovenými Radou guvernérů. Správní rada má 28 členů, z nichž po jednom nominují všechny členské státy a jednoho Evropská komise. Má také 31 zastupujících členů. Za účelem rozšíření odborných kapacit správní rady může být do rady kooptováno šest odborníků bez hlasovacího práva. Rozhodnutí se přijímají většinou představující alespoň 50 % kapitálu upsaného členskými státy a jednou třetinou členů správní rady s hlasovacím právem, nestanoví-li statut jinak. Správní radě předsedá předseda, který se neúčastní hlasování.

Řídicí výbor je stálým rozhodovacím orgánem banky. Dohlíží na její běžný provoz, připravuje rozhodnutí správní rady a zajišťuje jejich provádění. Schází se jednou týdně. Řídicí výbor pracuje pod dohledem prezidenta a pod kontrolou správní rady. Dalších osm členů tvoří viceprezidenti EIB. Členové jsou jmenováni i opakovaně až na dobu šesti let a jsou odpovědní výhradně bance.

Banka má také nezávislý **výbor pro audit**, který se zodpovídá přímo Radě guvernérů. Odpovídá za audit účtů EIB a skupiny EIB, za každoroční ověřování, zda jsou operace EIB prováděny – a její účetnictví vedeno – řádně, a za ověřování, zda jsou činnosti banky v souladu s osvědčenými bankovními postupy. Výroční zpráva výboru pro audit za příslušný rozpočtový rok se předkládá Radě guvernérů spolu s vyjádřením řídicího výboru. Výbor pro audit sestává z šesti členů jmenovaných na dobu šesti po sobě jdoucích finančních let. Členové nemohou být jmenováni opakovaně. Kromě toho může Rada guvernérů jmenovat tři pozorovatele, kteří budou výboru pomáhat při plnění konkrétních úkolů.

**Evropská investiční banka je klimatická banka Evropské unie.
Další informace o naší práci v oblasti klimatu:
Klima a udržitelnost životního prostředí (www.eib.org/climate)**

**Evropská investiční banka stojí při Ukrajině.
Více na:
EIB stojí při Ukrajině (www.eib.org/standwithUkraine)**

**Naše projekty mají význam pro všechna odvětví světové ekonomiky.
Ponořte se hlouběji:
Všechny projekty – finance a globální dopad po celém světě
(www.eib.org/projects/all)**

PLÁN UDRŽITELNÉHO ZPŮSOBU ŽIVOTA

ZPRÁVA O ČINNOSTI ZA ROK 2023

Evropská
investiční banka

pdf: ISBN 978-92-861-5630-4

CS 02/2024